

Брюксел, 30.11.2020 г.
COM(2020) 777 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стартиране на процеса за постигане на неутрална по отношение на климата
Европа до 2050 г.**

Доклад на ЕС за напредъка на действията в областта на климата за 2020 г.

{SWD(2020) 298 final}

„Можем да бъдем уверени в нашия напредък, но не е моментът да почиваме на лаврите си. Трябва да увеличим усилията си във всички сектори на икономиката. Политиките на Европейския зелен пакт ще дадат тласък на екологичния ни преход и ще ни позволят да намалим емисиите на парникови газове по-бързо с цел до 2030 г. да достигнем 55 % под равнищата от 1990 г. Преходът е осъществим ако се придържаме към нашия ангажимент и се възползваме от възможностите на възстановяването, за да дадем нов старт на нашата икономика по по-екологосъобразен, по-устойчив начин и да създадем здравословно и устойчиво бъдеще за всички.“

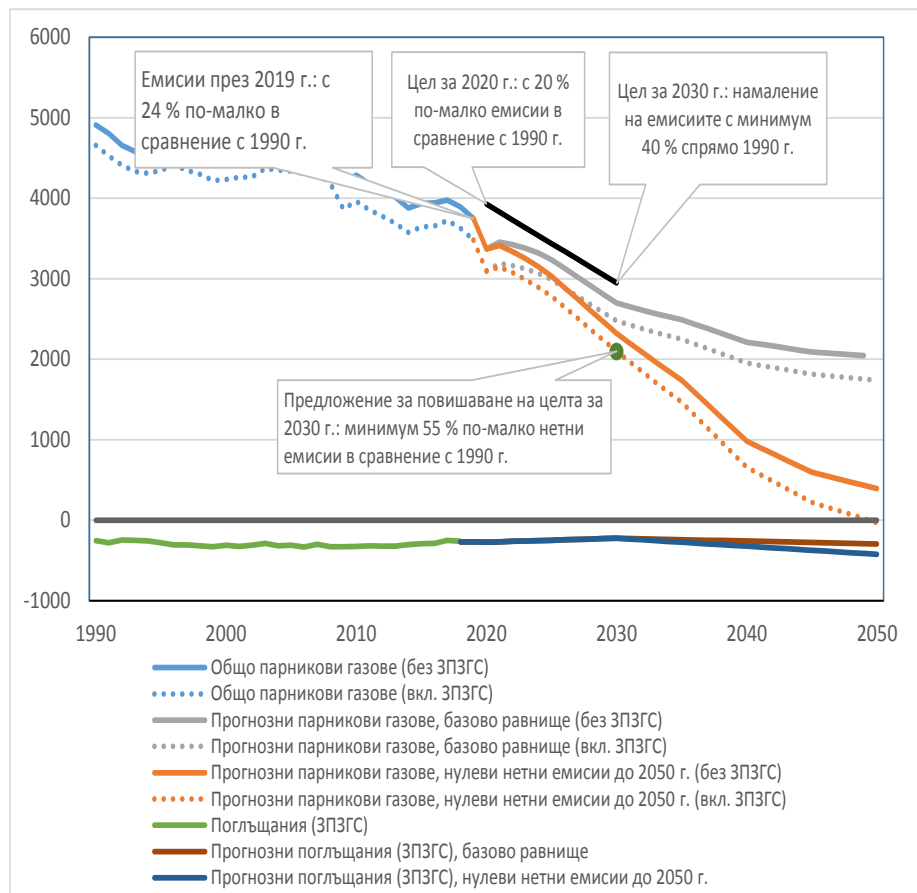
Франс Тимерманс, изпълнителен заместник-председател, отговарящ за Европейския зелен пакт

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЕС

През 2019 г. емисиите на парникови газове намаляха с 3,7 %, а икономиката на ЕС продължи да расте.

Според приблизителните данни от инвентаризацията на парниковите газовеⁱ през 2019 г. емисиите на парникови газове в ЕС-27ⁱⁱ (включително от международното въздухоплаване) са намалели с 24 % спрямо нивата от 1990 г. Заедно с емисиите и поглъщанията от земеползване, промени в земеползването и горското стопанство нетното намаление на емисиите е 25 %ⁱⁱⁱ. Следователно ЕС продължава да работи за постигане на своята цел съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата за намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % до 2020 г.^{iv}. През 2019 г. емисиите са намалели с 3,7 % в сравнение с 2018 г. Така емисиите на парникови газове в ЕС достигнаха най-ниското си равнище от 1990 г. насам. Между 1990 г. и 2019 г. общият БВП на ЕС е нараснал с 60 %. Свързаният с емисиите на парникови газове интензитет на икономиката, определен като съотношението между емисиите и БВП^v, е спаднал до 282 g еквивалент на CO₂/EUR₂₀₁₅, което е по-малко от половината от равнището за 1990 г.

Фигура 1: Общи емисии на парникови газове в ЕС-27 (включително от международното въздухоплаване) и поглъщания на парникови газове за периода 1990—2019 г., настояща цел за 2030 г. и предложена завишена цел, прогнозни емисии за периода 2020—2050 г. със съществуващите („базови“) и допълнителни мерки, необходими за постигане на неутралност по отношение на климата („нулеви нетни емисии“) до 2050 г.^{vi}

Очаква се извънредното положение във връзка с COVID-19 да доведе до безпрецедентен спад на емисиите през 2020 г. Международната агенция по енергетика^{vii} предвижда спад с 8 % на световните емисии на CO₂ през 2020 г. Според системата за наблюдение на въглеродните емисии „Carbon Monitor“, поддържана от международен научноизследователски консорциум, през първата половина на 2020 г. емисиите в ЕС-27 са намалели с 11 % в сравнение с предходната година^{viii}. Както обаче сочи опитът от миналото, бързото икономическо възстановяване може да доведе до силно и рязко увеличаване на емисиите до предишните им стойности, ако в политиката не бъдат предвидени мерки за стимулиране на екологичния преход. Първите надеждни данни относно влиянието на COVID-19 върху емисиите на ЕС ще бъдат оповестени в доклада за следващата година.

Емисиите от стационарните инсталации във всички държави, обхванати от схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), намаляха значително още преди пандемията — с 9,1 % в периода 2018—2019 г. Емисиите, които не попадат в обхвата на СТЕ на ЕС (например емисиите от промишлени сектори извън обхвата на СТЕ, от транспорта, сградите, селското стопанство и отпадъците), останаха непроменени в периода 2018—2019 г. През предходната година тези емисии бяха отбелязали лек спад, обаче като цяло емисиите общо от тези икономически сектори запазват равнището си от няколко години насам. Според предварителните отчетни данни по Протокола от Киото спадът в нетните кредити от земеползване, промени в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) между 2013 г. и 2017 г. се е стабилизирал през 2018 г.

Емисиите на CO₂ от международното въздухоплаване продължиха да нарастват през 2019 г. и бележат ръст от 3 % в сравнение с предходната година, запазвайки тенденцията на нарастване. Емисиите от въздухоплаването са обхванати от СТЕ, но към настоящия момент това се отнася само за полетите в рамките на Европейското икономическо пространство (ЕИП). Понастоящем емисиите от международното въздухоплаване извън ЕИП, т.е. от полети от и към държави извън ЕИП, не се оценяват съгласно СТЕ на ЕС в съответствие с предвидената в директивата разпоредба за „спиране на часовника“. Целта на разпоредбата е да се даде тласък на световен пазарен механизъм — Схемата за компенсирание и намаляване на въглеродните емисии в международното въздухоплаване (CORSIA) Цялостното влияние на въздухоплаването върху световния климат, включително чрез емисии и въздействия, различни от CO₂, е значително по-силно, отколкото влиянието само на компонента CO₂. Според изчисленията въздействията върху баланса на слънчевото греене, различни от CO₂, са 2—4 пъти по-високи от тези на CO₂, което дава диапазон от 136—272 милиона тона еквивалент на CO₂ за общото въздействие на въздухоплавателни дейности в рамките на ЕИП^{ix}. Този диапазон се дължи на различната степен на неопределеност, която продължава да съществува, относно точната величина на различните несвързани с емисии на CO₂ въздействия и на компромисите при тях.

За постигането на нулеви нетни емисии през 2050 г. действията на Европа в областта на климата ще се увеличат въпреки пандемията от COVID-19.

2019 г. беше важен етап за европейската инициатива за действия в областта на климата. През декември Европейският съвет прие до 2050 г. ЕС да постигне неутралност по отношение на климата в съответствие с Парижкото споразумение. В резолюцията си от март относно изменението на климата Европейският парламент вече беше подкрепил тази цел. За осигуряване на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Комисията представи Европейския зелен пакт, който представлява подробна многосекторна пътна карта за екологичен и справедлив преход. По принцип всички

действия и политики на ЕС следва бъдат обединени, за да може ЕС да осъществи успешен и справедлив преход към устойчиво бъдеще.

Впоследствие през март 2020 г. Комисията прие ново предложение за европейски законодателен акт за климата, за да направи целта за неутралност по отношение на климата правно обвързваща в ЕС. През септември предложението беше изменено, за да бъде включена нова целева стойност за 2030 г. и да се подкрепи увеличаването на национално определения принос на ЕС съгласно Парижкото споразумение от предишната цел за минимум 40 % на минимум 55 % намаление в сравнение с 1990 г. На фигура 1 е илюстрирано какво се предвижда да бъде постигнато по отношение на емисиите на ЕС при сега съществуващите и планирани политики и мерки („базова линия“), от една страна, и при реалистични действия за постигане на неутралност по отношение на климата, включващи допълнителни мерки за намаление с 55 % на нетните емисии, както е заложено в Плана във връзка с целта в областта на климата („нулеви нетни емисии“), от друга страна.

След избухването на пандемията от COVID-19 през пролетта на 2020 г. бяха определени пакет от мерки за възстановяване и бюджетът за периода 2021—2027 г., които имат за цел да се помогне на ЕС да се възстанови след пандемията и да се подкрепят инвестициите в двойния екологичен и цифров преход. През юли 2020 г. Европейският съвет прие 30 % от средствата в размер на 1,8 трилиона евро^x да бъдат насочени към ускоряване на климатичния преход, за да се подпомогнат държавите членки в справянето им с предизвикателствата по отношение на устойчивостта и да се подкрепят „зелените“ работни места и конкурентоспособността. Най-големият потенциал за бързо стимулиране на икономиката в областта на климата и енергийната политика е установен по отношение на санирането на сградите, възобновяемата енергия, водорода от възобновяеми източници и инфраструктурата, както и чистата мобилност, като например електрически превозни средства и зарядни станции, интелигентни електроенергийни мрежи и интеграция на енергийния сектор.

За да се осигури последователност, в предложения регламент за механизъм за възстановяване и устойчивост се определят критерии, на които националните планове за възстановяване и устойчивост за периода 2021—2023 г. следва да отговарят^{xi}. Плановите трябва да са в съответствие със специфичните препоръки за всяка държава, определени в циклите на европейския семестър за 2019 г. и за 2020 г., и с интегрираните национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК), включително относно справедливия преход. Плановите трябва да включват както инвестиции, така и реформи, които допринасят за прехода към зелена икономика и съответстват на свързаната с климата цел за 37 % от предвидените разходи съгласно Механизма за възстановяване и устойчивост. Механизмът за възстановяване и устойчивост свързва политиките с финансирането, допълнено от ключовите финансови ресурси за изпълнение на Европейския зелен пакт, а именно програмата InvestEU, кохезионните фондове, Фонда за справедлив преход, Фонда за иновации и Модернизационния фонд. Програмата „Цифрова Европа“ ще подпомага двойния екологичен и цифров преход.

В настоящия доклад са дадени примери за това как фондовете на ЕС допринасят за благоприятни за климата иновации.

Държавите членки определят допълнителни политики и мерки за постигане на целите за 2030 г.

През 2019 г. всички държави членки изготвиха своите окончателни интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата. Те показват, че макар държавите членки да са напреднали значително в определянето на пътищата си за постигане на настоящите цели в областта на климата и енергетиката за 2030 г., все още са необходими усилия.

Със съществуващите национални политики и мерки, които вече са приложени, се предвижда общите емисии на ЕС-27 да намалееят с 30 % до 2030 г. съгласно обобщените данни от последните национални прогнози за емисиите на парникови газове. При изпълнение на планираните мерки или заявените амбиции в окончателните НПЕК, общото намаление на емисиите на парникови газове на ЕС се очаква да бъде 41 %, с което ще се постигне настоящата цел за най-малко 40-процентно намаление.

Сътрудничество с Норвегия и Исландия за постигане на целта за 2030 г.

Норвегия и Исландия се договориха да си сътрудничат с ЕС, за да постигнат своите цели за 2030 г. за намаляване на емисиите на парникови газове с поне 40 % в сравнение с нивата от 1990 г. В контекста на Споразумението за ЕИП от 2021 г. Норвегия и Исландия ще изпълняват Регламента за разпределяне на усилията (РРУ) и Регламента за ЗПЗГС. Те вече участват в СТЕ на ЕС от 2008 г.

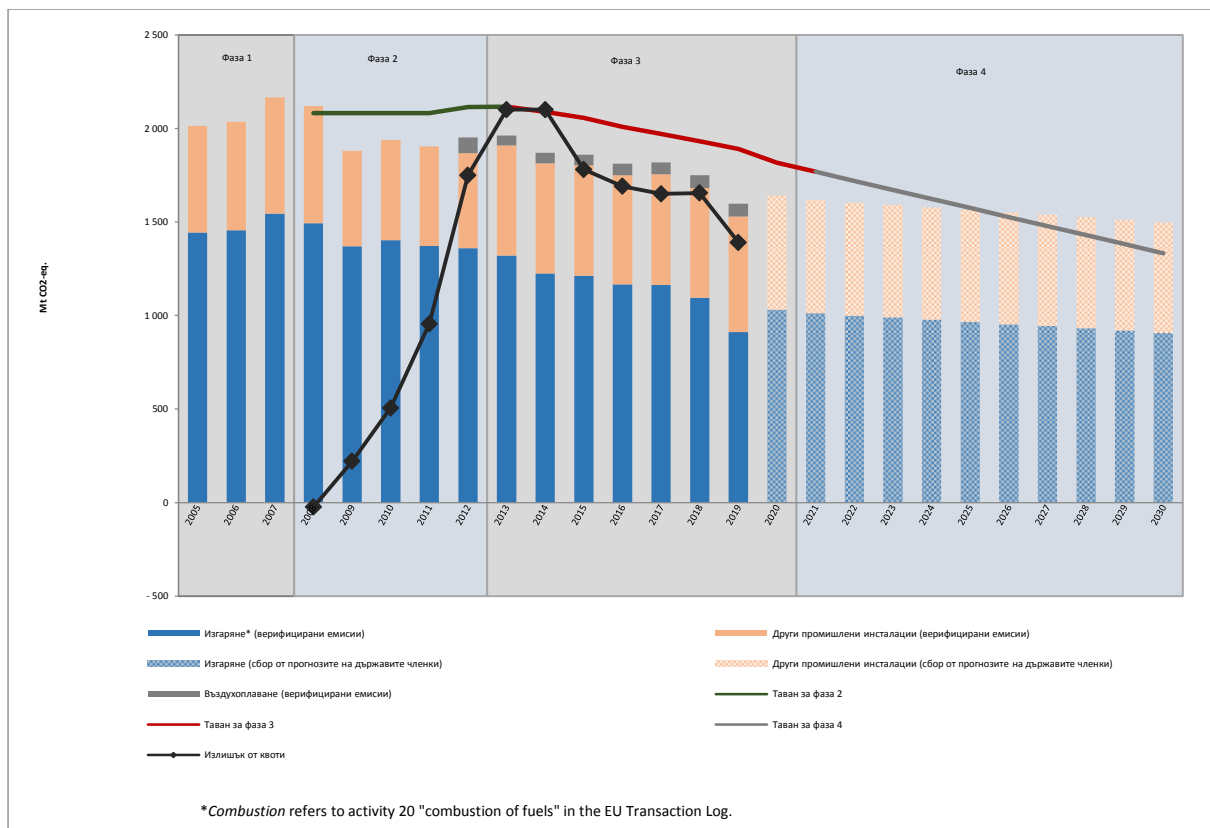
2. ЕМИСИИ В СХЕМАТА НА ЕС ЗА ТЪРГОВИЯ С ЕМИСИИ (СТЕ)

Схемата за търговия с емисии (СТЕ) обхваща емисии от приблизително 11 000 електроцентрали и производствени инсталации, както и от въздухоплаването в участващите държави и помежду им.

Според оценките през 2019 г. емисиите от инсталации във всички държави, участващи в СТЕ, са намалели с 9,1 % в сравнение с 2018 г. Това намаление се дължи главно на промени в секторите за производството на електроенергия и топлинна енергия, където емисиите са спаднали с около 15 % в сравнение с 2018 г. Така тенденцията за силно намаляване на емисиите през последните години продължава. Намалението се дължи основно на енергийния сектор, където емисиите са спаднали с близо 15 % в резултат на замяната на въглищата с електроенергия от възобновяеми източници и производство на електроенергия от газ. Емисиите от промишлеността са намалели с близо 2 %.

Верифицираните емисии от въздухоплаването леко са се увеличили през 2019 г., с 1 % в сравнение с 2018 г.

На фигура 2 е показано историческото и прогнозираното развитие на емисиите по СТЕ със съществуващите мерки, заедно с тавана и натрупания излишък от квоти по СТЕ.

Фигура 2: Верифицирани емисии по СТЕ за периода 2005—2019 г., прогнози на държавите членки със съществуващите мерки за периода 2020—2030 г., тавани по СТЕ за фази 2, 3 и 4 и натрупан излишък от квоти по СТЕ за периода 2008—2019 г. (в млн. тона еквивалент на CO₂)^{xii}

Към края на юни 2020 г. общият брой на използваните или обменените международни кредити възлиза на около 1,54 милиарда, което представлява над 96 % от прогнозната стойност на допустимия максимум от 1,6 милиарда. Само във фаза 3 (2013—2020 г.) до края на юни 2020 г. са обменени 480,94 милиона международни кредита. За целите на резерва за стабилност на пазара, който функционира от 2019 г., Комисията ежегодно публикува данни за излишъка за предходната година. През 2019 г. излишъкът е 1,39 милиарда квоти.^{xiii} Въз основа на преразгледаното законодателство за СТЕ за фаза 4 (2021—2030 г.) тръжните количества за 2020 г. са намалени с почти 40 % или около 375 милиона квоти. Тръжните количества за 2021 г. ще бъдат намалени по подобен начин. През 2021 г. Комисията ще извърши преглед на резерва за стабилност на пазара в контекста на планираното преразглеждане на СТЕ.

Споразумението за свързване на СТЕ на ЕС със СТЕ^{xiv} на Швейцария влезе в сила на 1 януари 2020 г. и понастоящем се прилага.

След като се увеличиха повече от два пъти през предходната година, през 2019 г. приходите от търговете на квоти на европейския пазар на въглеродни емисии леко нараснаха^{xv}. Общите приходи, генерирани от държавите членки, Обединеното кралство и държавите от ЕИП от търговете между 2012 г. и 30 юни 2020 г., надвишават 57 млрд. евро, като над половината от тази сума е генерирана през 2018 г. и 2019 г. През 2019 г. общите приходи надвишават 14,1 милиарда евро и около 77 % от тях са използвани или е планирано да се използват за цели в областта на климата и енергетиката, като по този начин ще се подпомогне преходът към зелена икономика.

Пример 1. Усъвършенствана технология подобрява енергийните характеристики на пещи с периодично действие в Италия

Проектът **LIFE ECONOMICK** в Италия демонстрира техническата и икономическата жизнеспособност на прилагането на нова технология за пещ с периодично действие в промишления сектор за производство на санитарен фаянс. Проектните решения, които водят до намаляване на загубите на топлина и оптимизиране на условията на горене, могат значително да подобрят енергийните характеристики на пещта и въздействието ѝ по време на нейния жизнен цикъл, като същевременно се поддържа конкурентоспособност на пазара и се подобряват условията на труд.

KEY CLIMATE BENEFITS

- **45 % reduction in energy consumption and CO2 emissions** with respect to actual ceramic shuttle kilns on the market.
- At global level, considering only the sectors of sanitary, table and ornamental ware, the use of **ECONMICK kiln could lead to a reduction of 3.716.544×10exp6 kcal in energy consumption and 897.120 ton CO2 emissions**; in Europe & Turkey respectively 597.984×10exp6 kcal and 145.320 ton.

OTHER ENVIRONMENTAL BENEFITS

- **45% reduction of SOx, HF and dust** stemming from combustion
- **54% reduction of NOx emissions**
- **8-10 % reduction of scrap and raw material consumption**

SOCIO-ECONOMIC BENEFITS

- **Savings in costs for depreciation, energy and raw materials** for any factory that replaces a conventional shuttle kiln with ECONMICK kiln
- **Increased competitiveness for European SME** using only shuttle kilns, keeping the flexibility that allows them to manufacture unique and high-end products
- **Substantial savings for medium and large plants** operating tunnel kilns, which can opt for a shuttle kiln with equal energy costs, offering a wide range of advantages in production planning, organization, quality of end-products and huge savings when sales are low and tunnel is operating with scrap

Проектът е пример за това как фондовете на ЕС допринасят за благоприятни за климата иновации в обхваанатите от СТЕ сектори. Той е финансиран по програмата LIFE през 2016—2019 г.

3. РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА УСИЛИЯТА ВЪВ ВРЪЗКА С ЕМИСИИТЕ

Емисиите от отраслите, които не са включени в СТЕ, с изключение на емисиите и/или поглъщанията от ЗПЗГС, като транспорт, сгради, селско стопанство и отпадъци, са

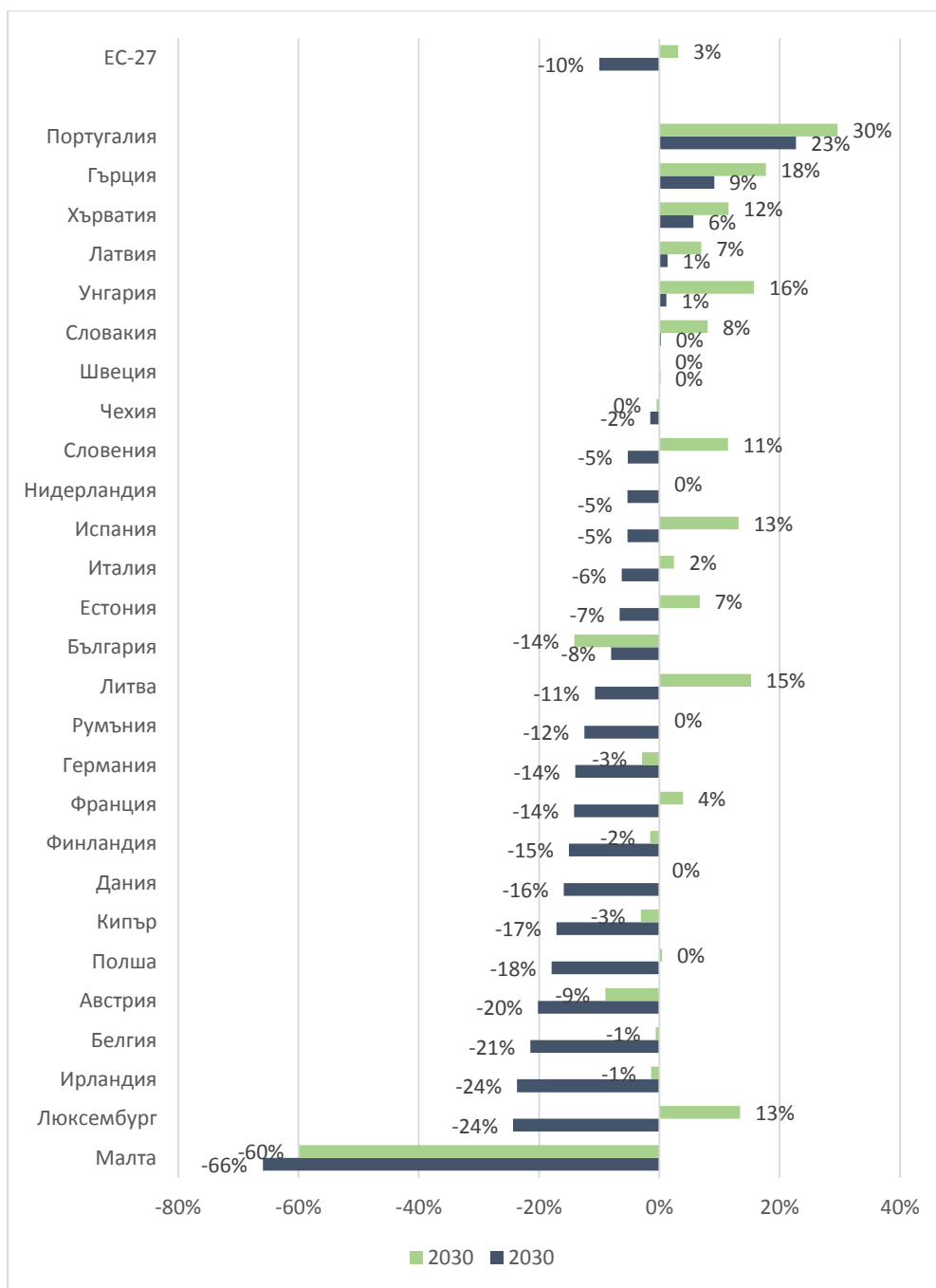

обхванати от законодателството на ЕС за разпределяне на усилията. В Решението за разпределяне на усилията са определени национални цели за намаляване на емисиите до 2020 г., изразени като процентно изменение спрямо равнищата от 2005 г. На тази основа държавите членки^{xvi} трябва да спазват годишни ограничения на емисиите. Наред с това в Регламента за разпределяне на усилията^{xvii} (РРУ) са определени национални цели за емисиите за 2030 г. Понастоящем Комисията определя годишното разпределено количество емисии за всяка държава за периода 2021—2030 г. съгласно настоящия РРУ въз основа на обстоен преглед на инвентаризацията на парниковите газове.

Напредък по отношение на целите за разпределяне на усилията

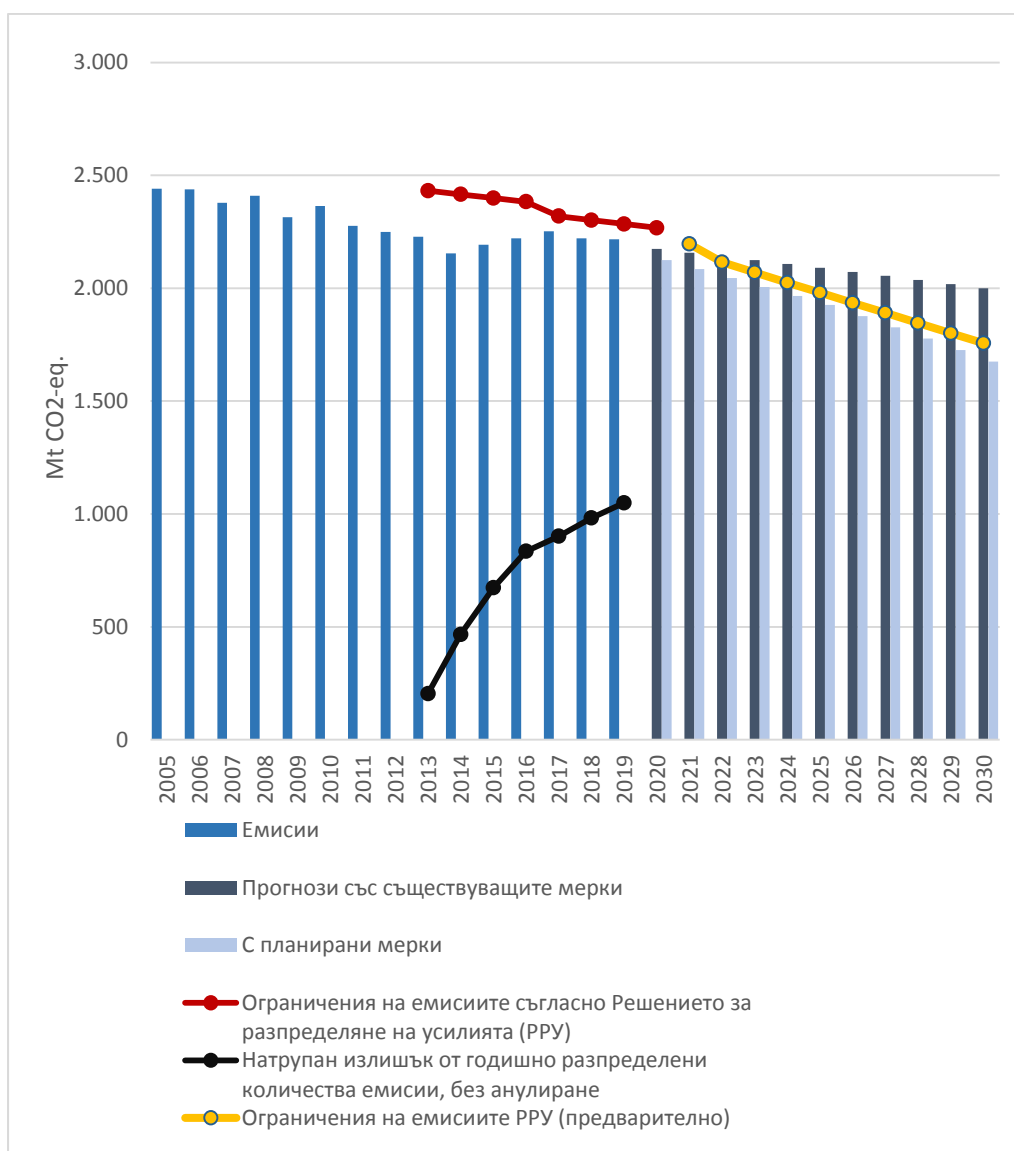
Държавите членки планират, приемат и изпълняват политики и мерки за постигане на своите настоящи цели за разпределяне на усилията за 2030 г. Ако прилаганите понастоящем национални политики бъдат обединени, до 2030 г. ЕС-27 би могъл да намали емисиите, свързани с разпределянето на усилията, с 19 % в сравнение с 2005 г. Това е доста под общата цел за намаляване на емисиите с 30 % до 2030 г. в сравнение с 2005 г. съгласно РРУ. Въпреки това в окончателните НПЕК държавите членки са очертали как с прилагането на допълнителни политики може да се постигне намаление с 32 %. Това несъмнено е напредък в сравнение с изпълняваните понастоящем национални политики. На фигура 3 е показана разликата между съществуващите цели на държавите членки до 2030 г. съгласно РРУ и техните прогнози „със съществуващите мерки“ и с планираните мерки^{xviii}.

За да се постигне настоящата цел за намаляване на емисиите на равнище ЕС с 30 % обаче, държавите членки ще трябва да реализират изцяло планираните мерки, още повече че понастоящем се предлага амбицията на ЕС за 2030 г. в областта на климата да се увеличи до 55 % намаление на емисиите на парникови газове с цел постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.^{xix}

Фигура 3: Разлики между целите за 2030 г. съгласно Регламента за разпределяне на усилията и прогнозните емисии^{xx} със съществуващи мерки и с планирани мерки съгласно НПЕК, изразени като процент от емисиите през базовата 2005 г. Положителните стойности показват преизпълнение на целите; отрицателните стойности показват, че се очаква целите да не бъдат постигнати.

Както е показано на фигура 4 по-долу, от стартирането на системата за разпределяне на усилията през 2013 г. досега емисиите за цялата територия на ЕС са по-ниски от общия таван през всяка година. Емисиите на ЕС-27, обхванати от Решението за разпределяне на усилията, през 2019 г. са с 10 % по-ниски в сравнение с 2005 г. Следователно целта за 2020 г. за намаляване на емисиите с 10 % най-вероятно ще бъде преизпълнена, дори и без да се взема предвид въздействието на извънредното положение във връзка с COVID-19.

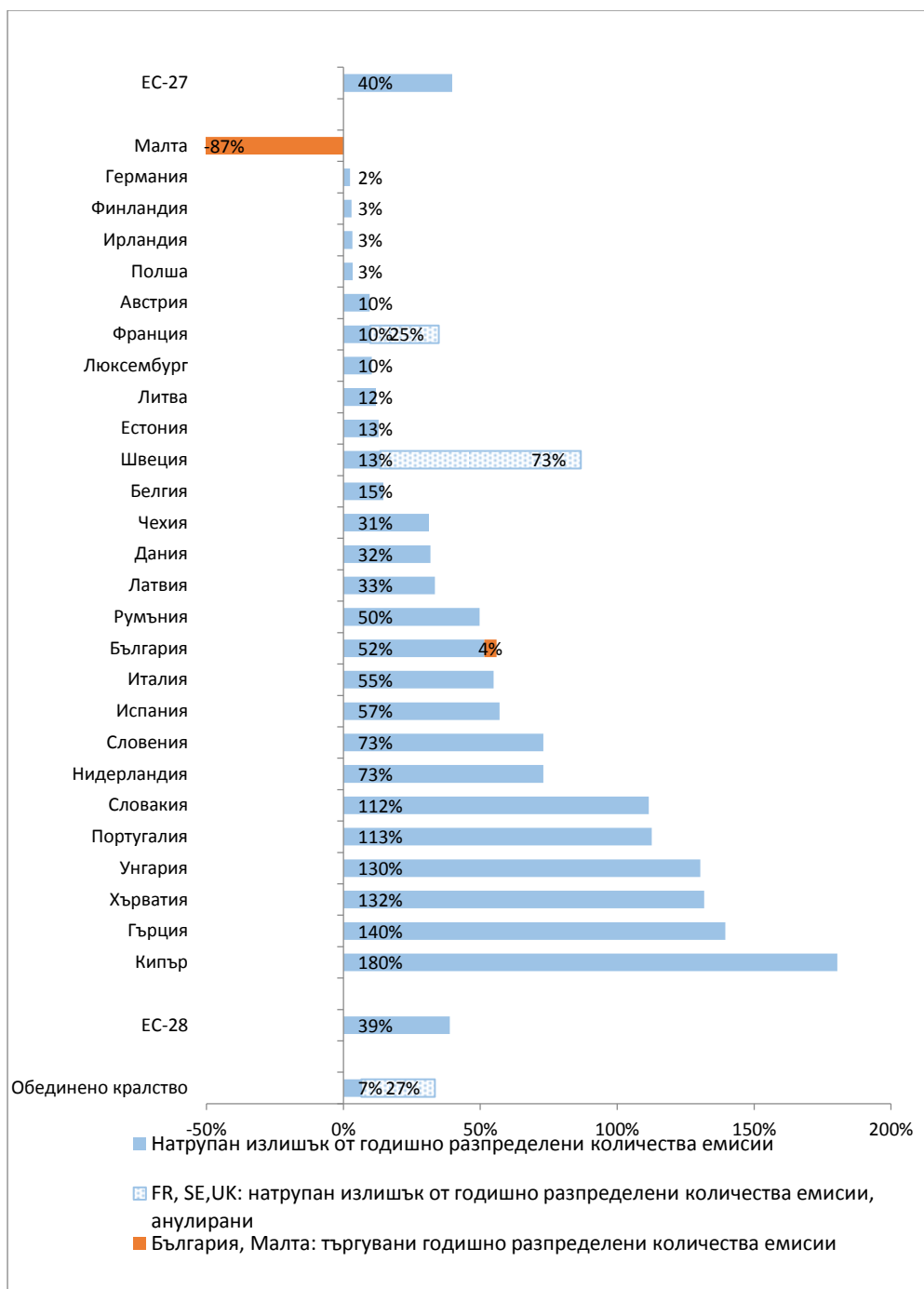
Фигура 4: Емисии в отрасли, обхванати от законодателството за разпределяне на усилията за периода 2005—2030 г., и годишно разпределени количества емисии, ЕС-27, (млн. тона еквивалент на CO₂).

Спазване на Решението за разпределяне на усилията от страна на държавите членки

В периода 2013—2017 г. всички държави членки са изпълнили своите задължения по Решението за разпределяне на усилията. Малта е надвишила своето годишно разпределено количество емисии за всяка от тези години, но е покрила дефицита чрез закупуване на годишно разпределено количество емисии от България. През 2017 г. Австрия, България, Кипър, Естония, Германия, Ирландия, Литва, Люксембург и Полша са надвишили своите годишни разпределени количества емисии. Франция, Швеция и Обединеното кралство са анулирали своя излишък от годишни разпределени количества емисии от 2013 г. до 2017 г., за да се повиши екологосъобразността на системата. Що се отнася до предходните години, Швеция е анулирала своя излишък от годишни разпределени количества за годината (5,3 тона). За 2017 г. към нея са се присъединили Франция и Обединеното кралство, които за пръв път са анулирали излишъка от годишни разпределени количества, натрупан през предходните години.

Франция е анулирала 100 тона — по-голямата част, но не целия си натрупан излишък, а Обединеното кралство е анулирало целия си натрупан излишък, възлизащ на 112,4 тона. Това означава, че общо 244 тона излишък от годишните разпределени количества, съответстващи на една пета от теоретичната обща сума, е анулиран от тези три държави за периода до 2017 г. Всички останали държави членки (с изключение на Малта) са запазили своите излишъци за евентуално използване през следващите години. За изпълнение на задълженията по Решението за разпределяне на усилията не са използвани международни кредити по механизма за чисто развитие, нито съвместно изпълнение.

Цикълът за спазване за 2018 г. е в процес на изпълнение. През 2018 г. емисиите на Малта са надвишили нейните годишни разпределени количества емисии с 18 % и затова тази страна отново ще трябва да закупи годишни разпределени количества емисии. Емисиите в десет други държави членки^{xxi} са надхвърлили годишните разпределени количества за 2018 г. с до 14 %. Тези държави членки имат излишък от годишни разпределени количества емисии от предходни години, които могат да се използват, за да се гарантира спазването на задълженията. Кумулативният излишък от годишно разпределени количества емисии за всяка държава членка за периода 2013—2018 г. е показан на фигура 5.

Фигура 5: Кумулативен излишък на годишно разпределени количества емисии като процент от емисиите за базовата година 2005 г. (2013—2018 г.)

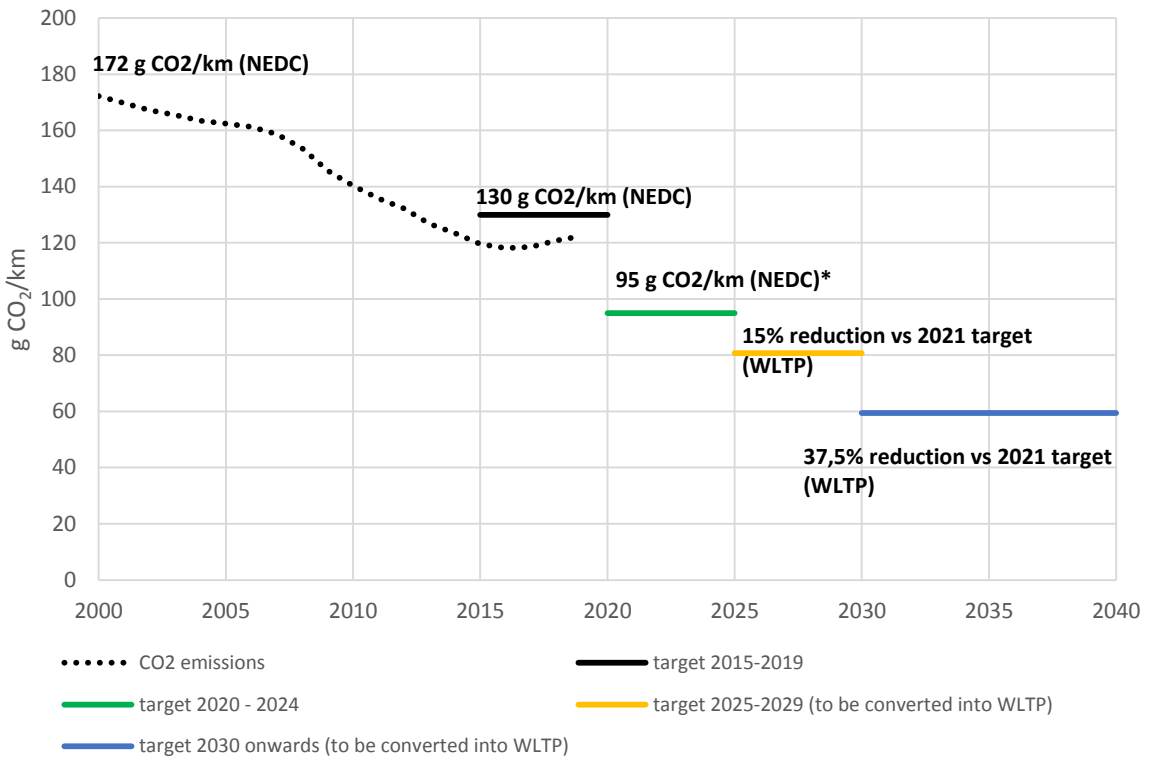
Предварителните данни за 2019 г. са сходни с тези за 2018 г. Малта е надвишила своите годишни разпределени количества емисии с 18 %, Ирландия с 15 %, Люксембург с 11 %, следван от Естония с 9 %. Очаква се Чехия да се присъедини към групата държави членки, които вече са имали по-високи емисии от своите годишни разпределени количества емисии през 2018 г. В случай на нетен дефицит държавите членки използват механизмите за гъвкавост в Решението за разпределяне на усилията (извън натрупване и заемане на годишни разпределени количества емисии).

Над една трета от емисиите във връзка с разпределянето на усилията се пада на **транспорта**. След спад в периода 2007—2013 г. емисиите от транспорта са нараствали

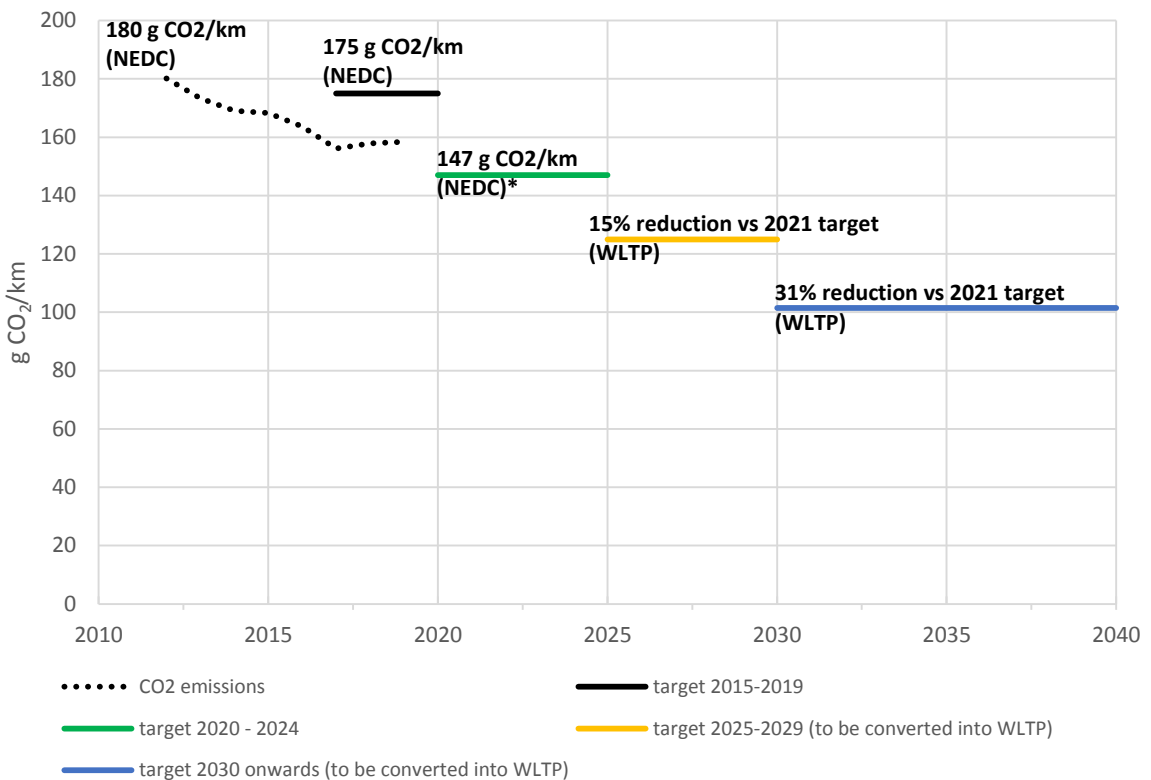
през всяка от годините след това и към момента са незначително по-ниски (с 2 %) в сравнение с 2005 г. Държавите членки предвиждат към 2030 г. съвсем малко допълнително намаление (-5 % в сравнение с 2005 г.) със съществуващите мерки. Ако бъдат приложени планираните политики и мерки обаче, до 2030 г. емисиите от транспорта се очаква да намалее с 20 % в сравнение с 2005 г. Тези тенденции потвърждават сериозната необходимост мерките за възстановяване да бъдат насочени към този сектор в краткосрочен план и подчертават колко е важно да бъдат подсилени инструментите на политиката за намаляване на емисиите от транспорта в рамките на една по-амбициозна цел за 2030 г. в средносрочен план.

Стандартите за емисиите на **CO₂ от нови леки, лекотоварни автомобили и тежкотоварни превозни средства** са основна причина за намаляване на емисиите от автомобилния транспорт. Съответно до 2025 г. и 2030 г. средните емисии от нови леки автомобили ще трябва да бъдат с 15 % и с 37,5 % по-ниски отколкото през 2021 г., а средните емисии от лекотоварни автомобили ще трябва да бъдат с 15 % и с 31 % по-ниски отколкото през 2021 г. Емисиите от нови камиони ще трябва да бъдат с 15 % и с 30 % по-ниски отколкото през 2019 г. Стандартите включват механизъм за стимулиране на въвеждането на превозни средства с нулеви и ниски емисии въз основа на базовите стойности за сравнение от 2025 г. нататък. С тези стандарти се въвеждат и нови разпоредби за гарантиране на действителна представителност на наблюдаваните емисии. От фигура 6 става ясно, че макар средните емисии на CO₂ на километър за нови леки автомобили и лекотоварни автомобили да остават под определените цели за 2019 г., предварителните данни за 2019 г. показват увеличение на емисиите в сравнение с 2018 г. Според предварителните данни през 2019 г. средните емисии са били 122,4 g CO₂/km за леки автомобили (с 1,6 g над стойността за 2018 г.) и 158,4 g CO₂/km за лекотоварни автомобили (0,5 g над стойността за 2018 г.). Това потвърждава тенденцията, наблюдавана през предходните години. Следователно производителите на превозни средства ще трябва значително да намалят емисиите от своя парк, за да изпълнят по-строгите цели, които ще се прилагат от 2020 г. нататък.

CO2 emissions and EU fleet-wide targets (cars)

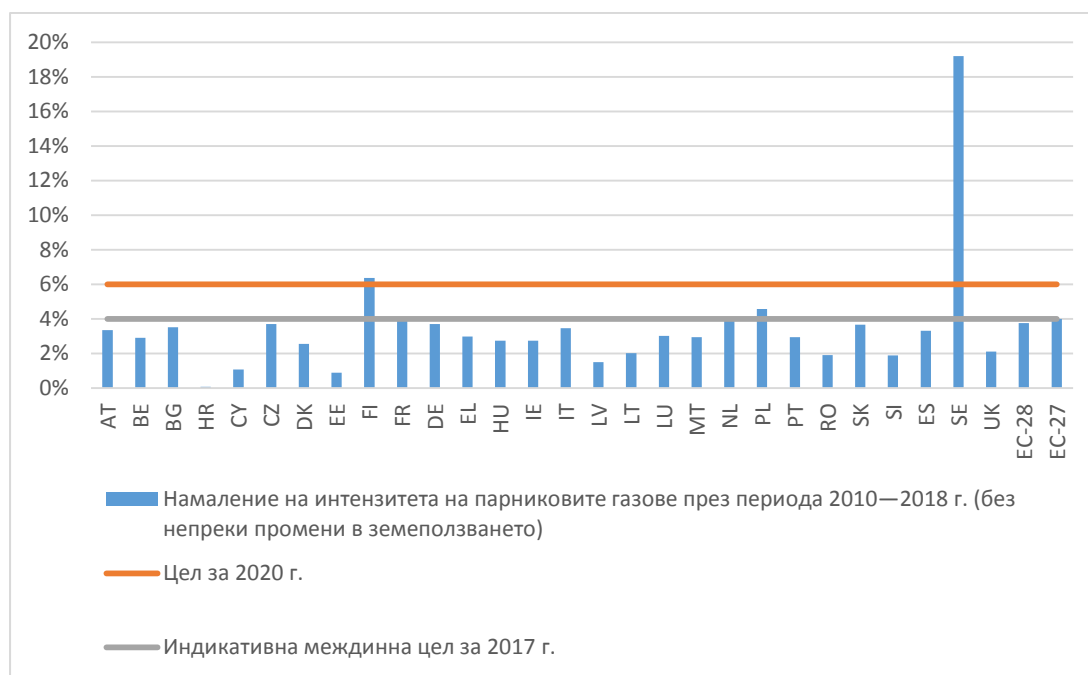

CO2 emissions and EU fleet-wide targets (vans)

Фигура 6: Средни емисии на CO₂ (g/km) за нови леки и лекотоварни автомобили, сравнени с настоящите цели за автомобилния парк до 2040 г.^{xxii}

Директивата относно качеството на горивата допринася за намаляване на емисиите на парникови газове от транспорта. В нея е въведено изискването до 2020 г. интензитетът на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл на горивата да се намали с 6 % в сравнение с 2010 г. Средният интензитет на емисиите на парникови газове от горивата, доставени през 2018 г., е бил с 3,7 % по-нисък от този на доставените през 2010 г., както показват данните, докладвани от 28 държави членки (фигура 7). Постигнатият напредък варира значително в различните държави членки, но почти всички трябва своевременно да предприемат допълнителни действия, за да се гарантира изпълнението на целта за 2020 г.

Фигура 7: Намаление на интензитета на парникови газове от горивата, постигнато от доставчиците на горива от ЕС в 27-те докладващи държави членки и в Обединеното кралство (2010—2018 г.)

Емисиите от **потреблението на енергия в сградите** показват известни колебания през -различните години-, -дължащи се на промени в потреблението на топлинна енергия, свързани с метеорологичните условия. В дългосрочен план тенденцията при тези емисии е низходяща от 2005 г. насам и се очаква да се запази до 2030 г. Прогнозираното намаление на емисиите отразява факта, че са налични икономически привлекателни технологии, които водят до намаляване на потреблението на енергия и в които са интегрирани възобновяеми енергийни източници. Този сектор е от ключово значение за постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г. и на междинната цел за 2030 г., както и за бързо икономическо възстановяване и преход към зелена икономика, както се посочва в документа „Вълна от саниране за Европа“^{xxiii}. Ще са необходими допълнителни мерки и средства, за да се ускори основното саниране, включително за повишаване на квалификацията и преквалифициране на работната сила^{xxiv}.

През 2019 г. емисиите от **селското стопанство**, различни от CO₂, са били на ниво, подобно на това през 2005 г., и при запазване на съществуващите политики се предвижда да намалееят незначително.

Емисиите от **управление на отпадъците** са намалели с 12 % между 2005 г. и 2019 г. и се очаква тенденцията на спад да продължи.

Пример 2. Нов метод намалява разходите за биологично окисляване на метана от депа за отпадъци

В рамките на проекта **LIFE RE MIDA** бе изпробван — за пръв път в средиземноморски климат — новаторски метод за намаляване на метановите емисии чрез използване на микробно окисляване. Бяха създадени цялостен биофилтър и биопрозорци в два пилотни обекта — депа за отпадъци в Италия. Важните постижения включват:

намаление на емисиите с над 2700 млн. тона еквивалент на CO₂ чрез биологично окисляване на приблизително 150 000 Nm³ CH₄, съответстващо на намаление с 37 % на парниковите газове, отделяни годишно от двете депа за отпадъци;

демонстриране, че разходите за третиране на остатъчния биогаз с ниска концентрация на метан могат да бъдат значително намалени. Това е особено важно за закритите депа за отпадъци, при които дружествата за управление на отпадъците не са предвидили достатъчно финансови средства за справяне с продължаващите емисии на метан.

©Isabella Pecorini

*Проектът е пример за това как средствата от ЕС могат да допринесат за благоприятни за климата иновации, обхванати от законодателството за разпределяне на усилията.

Сред емисиите от **промишлеността и от други сектори**, обхванати от Решението за разпределяне на усилията, много **озоноразрушаващи вещества (ОРВ)** са мощни парникови газове. Освен през 2012 г. потреблението на ОРВ в ЕС, както е посочено в Монреалския протокол, е отрицателно от 2010 г. насам. Това означава, че ЕС ще изпълни задълженията си за поэтапното извеждане на ОРВ от употреба до 2020 г., както се изисква съгласно протокола. Екипът на Комисията, занимаващ се с проблемите на озоновия слой, получи световната награда по Монреалския протокол за митнически служители и служители по правоприлагането като признание за тяхната решаваща роля за спазването на търговските ограничения и забрани за ОРВ.

През 2019 г. Комисията направи оценка на Регламента относно вещества, които разрушават озоновия слой^{xxv}. Оценката показва, че макар регламентът да е много успешен в постигането на своите цели, тези резултати могат да бъдат постигнати по-ефективно. За 2021 г. се планира ново предложение за усъвършенстване на този регламент, вземайки предвид посочените констатации^{xxvi}.

Флуорсъдържащите газове са група газове, които често се използват като заместители на озоноразрушаващите вещества. Много флуорсъдържащи газове обаче са много мощни парникови газове. В Регламента за флуорсъдържащите парникови газове^{xxvii} е предвидено поетапното намаляване от 2015 г. на флуоровъглеродородите (HFC) в целия Европейски съюз, както и други мерки, насочени към емисиите от флуорсъдържащи парникови газове, с цел намаляване на емисиите с около две трети до 2030 г. в сравнение с 2014 г. Флуоровъглеродородите са обхванати и от изменението от Кигали на Монреалския протокол, което влезе в сила на 1 януари 2019 г.

Пример 3. Експертен опит на промишлеността в търсене на ресурси за алтернативни хладилни агенти

Регламентът на ЕС за флуорсъдържащите газове насърчава приемането на алтернативи на флуоровъглеродородни хладилни агенти с висок потенциал за глобално затопляне. Групи от промишлеността си подават ръка за осигуряване на информация относно безопасното използване на алтернативни вещества като амоняк, въглеродород, въглероден диоксид и други хладилни агенти с нисък потенциал за глобално затопляне чрез програмата за обучение “Refrigerants, Emissions And Leakage” (**REAL**) **Alternatives 4 LIFE** („Хладилни агенти, емисии и изпускане“ — алтернативи за живота“). Ресурсите, разработени в рамките на проекта, съчетават по новаторски начин учене в електронна среда, материали за обучение чрез пряк контакт, практически упражнения, оценки и електронна библиотека с материали за обучение.

Програмата REAL Alternatives 4 LIFE надгражда успешните подходи за ограничаване на употребата на хладилни агенти, разработени по проектите REAL Skills Europe и REAL Zero. Тя е подготвена от консорциум от партньори от различни европейски държави, съфинансиран от ЕС, и включва институти за обучение и професионални институти, както и представителни органи на работодателите.

От 1990 г. до 2014 г. емисиите на флуорсъдържащи парникови газове почти се удвоиха за разлика от останалите парникови газове, които намаляха. Благодарение на законодателството на ЕС относно флуорсъдържащите парникови газове обаче емисиите спадат от 2015 г. насам главно поради намаляване на емисиите на флуоровъглеродороди. Данните за 2019 г. показват, че предлагането на флуорсъдържащи парникови газове е намаляло с 20 % по отношение на въздействието върху климата и със 17 % по отношение на обема в сравнение с 2018 г. През 2019 г. общото количество, пуснато на пазара в рамките на квотната система на ЕС, е с 2 % под разрешеното максимално количество^{xxviii}. Това отразява преминаването към газове с по-нисък потенциал за глобално затопляне и показва, че регламентът е ефективен инструмент за намаляване на емисиите на флуорсъдържащите парникови газове.

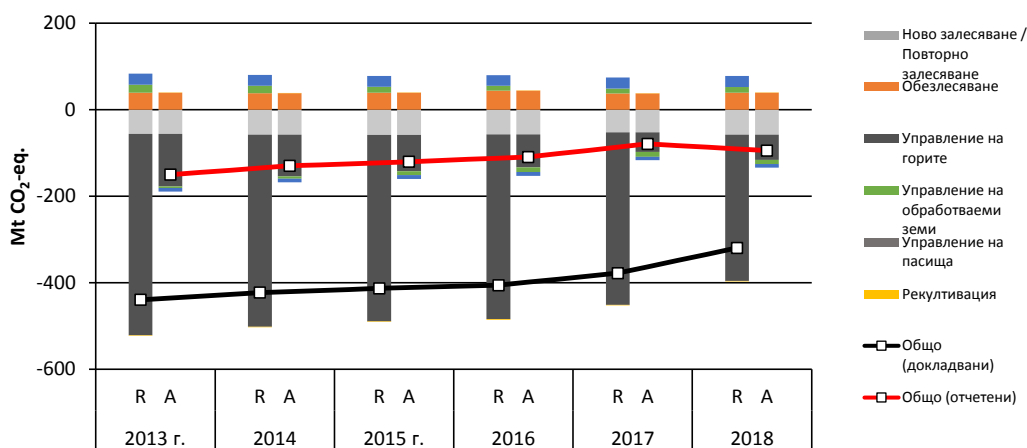
Комисията планира преразглеждане на Регламента за флуорсъдържащите газове през 2021 г., за да се усъвършенстват правилата на ЕС^{xxix}, като се вземат предвид констатациите в три доклада на Комисията, приети през 2020 г., относно алтернативите

на флуорсъдържащи парникови газове в определено оборудване^{xxx} и наличието на флуоровъглеродороди на европейския пазар. Освен това през цялата 2020 г. Комисията продължи усилията си за предотвратяване на нелегалния внос на флуоровъглеродороди, които не са обхванати от системата за квоти.

4. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ, ПРОМЕНИ В ЗЕМЕПОЛЗВАНЕТО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

Земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) могат да генерират както емисии, така и поглъщания на CO₂ от атмосферата. От 2013 г. до 2020 г. държавите — членки на ЕС, се ангажират да гарантират, че емисиите и поглъщанията на парникови газове от допълнителни действия в този отрасъл се отчитат при изпълнението на тяхната цел за намаляване на емисиите съгласно Протокола от Киото. Допълнителните действия се определят чрез прилагането на правила за отчитане на обобщените данни за емисии и поглъщания, свързани с дадена дейност, като например залесяване, които се докладват ежегодно от всяка държава членка в конкретен опис.

От фигура 8 личи, че „докладваните“ емисии и поглъщания на ЕС за всеки вид дейност през периода 2013—2018 г. съответстват на среден спад от 396 млн. тона еквивалент на CO₂, т.е. нетно поглъщане. От 2013 г. до 2018 г. докладваните нетни поглъщания намаляват от –440 млн. тона еквивалент на CO₂ до –319 млн. тона еквивалент на CO₂. При прилагане на специфичните правила за отчитане във връзка с Протокола от Киото, „отчетените“ емисии и поглъщания на ЕС за периода 2013—2018 г. съответстват на средногодишен спад (или кредит) от 114,1 млн. тона еквивалент на CO₂. От 2013 г. до 2017 г. отчетените нетни кредити намаляват от –150,3 до –79,3 млн. тона еквивалент на CO₂, а през 2018 г. леко нарастват до –94,6^{xxxii}. Тези количества за ЕС включват както „задължителни“ дейности, т.е. залесяване/повторно залесяване, обезлесяване и управление на горите, така и „избрани“ дейности съгласно Протокола от Киото^{xxxiii}.

Фигура 8: Докладвани (R) и предварително отчетени (A) емисии и поглъщания по Протокола от Киото, втори период на задължения, ЕС-27^{xxxiii}.

Описаното по-горе намаление на нетните кредити е резултат главно от намаляване на кредити или от кредити, превърнати в дебити за управление на горите например в Хърватия, Чехия, Дания, Франция, Литва, Люксембург и Словения. Основната причина

Проектът „Възстановяване на торфищата“ по програмата LIFE има за цел да бъдат възстановени влажните зони в деградирани торфища в Полша, Германия, Естония, Латвия и Литва, които обхващат площ от 5300 хектара, с цел възстановяване на естествената функция на торфищата като погълтители на въглерод. В рамките на този проект ще бъдат документирани, анализирани и сравнени емисиите и акумулирането на парникови газове, нивото на водата, както и дивата флора и фауна. Освен това ще бъде изчислено потенциалното въздействие на възстановяването на влажните зони върху климата във вид на избегнати емисии.

©Agnese Priede

Общ бюджет: 6 млн. евро, принос на ЕС 60 %.

са увеличените нива на дърводобив.

Пример 4. Възстановяването на влажните зони в деградирани торфища намалява емисиите

Природните смущения също допринесоха за увеличаване на емисиите. Горите в Чехия бяха сериозно нападнати от корояд и това доведе до рязко увеличаване на санитарната сеч. Отделни смущения като горските пожари, които засегнаха гори в Кипър през 2016 г. и в Италия и Португалия през 2017 г. и доведоха до дебити за годината, се нормализираха през 2018 г.

Същевременно предвид изменението на климата се очаква събитията, свързани с природни смущения, да зачестят. Поведението на пазара ще зависи основно от икономическия контекст. Очаква се увеличаване на инициативите по замяна на материали и използване на дървесината като енергиен източник заедно с програмите за залесяване и повторно залесяване вследствие на политиките, които ще влязат в сила през 2021 г. Трябва се направи необходимото, за да се гарантира, че тези инициативи и програми се изпълняват в съответствие с подходящи принципи за екологосъобразно управление, които водят до увеличаване на бъдещата устойчивост на горите на пожари, суша и други смущения, свързани с климата, и допринасят да се преодолеят тенденциите на намаляване на биологичното разнообразие.

Съгласно предварителните оценки с прилагане на правилата за отчитане за втория период на задължения по Протокола от Киото Кипър, Финландия, Литва и Нидерландия имат нетни дебити за ЗПЗГС, по-ниски от 1 млн. тона еквивалент на CO₂ годишно. По-високи равнища на дебити се прогнозира за Чехия, Латвия и Словения (съответно 1,5; 2,4 и 3,2 млн. тона еквивалент на CO₂ за година).

От 2021 г. Рамката на ЕС в областта на климата и енергетиката до 2030 г. включва емисиите и поглъщанията от сектора на земеползването, като се използват набор от счетоводни правила, адаптирани от Протокола от Киото. Съгласно Регламента за ЗПЗГС^{xxxiv} се изисква всяка държава членка да гарантира, че отчетените емисии от земеползването се компенсират напълно от равностойни поглъщания на CO₂ от атмосферата чрез действия в сектора. За да започне този регламент да функционира, държавите членки представиха преразгледани национални отчетни планове за горите, включително предложения за референтни нива за горите. Комисията анализира преразгледаните предложения, консултира се с експертната група за ЗПЗГС и с широката общественост и реши въпросите чрез корекции от страна на държавите членки или преизчисления от Комисията. Делегираният регламент за определяне на референтните нива за горите на държавите членки за периода 2021—2025 г. беше приет от Комисията на 28 октомври 2020 г.

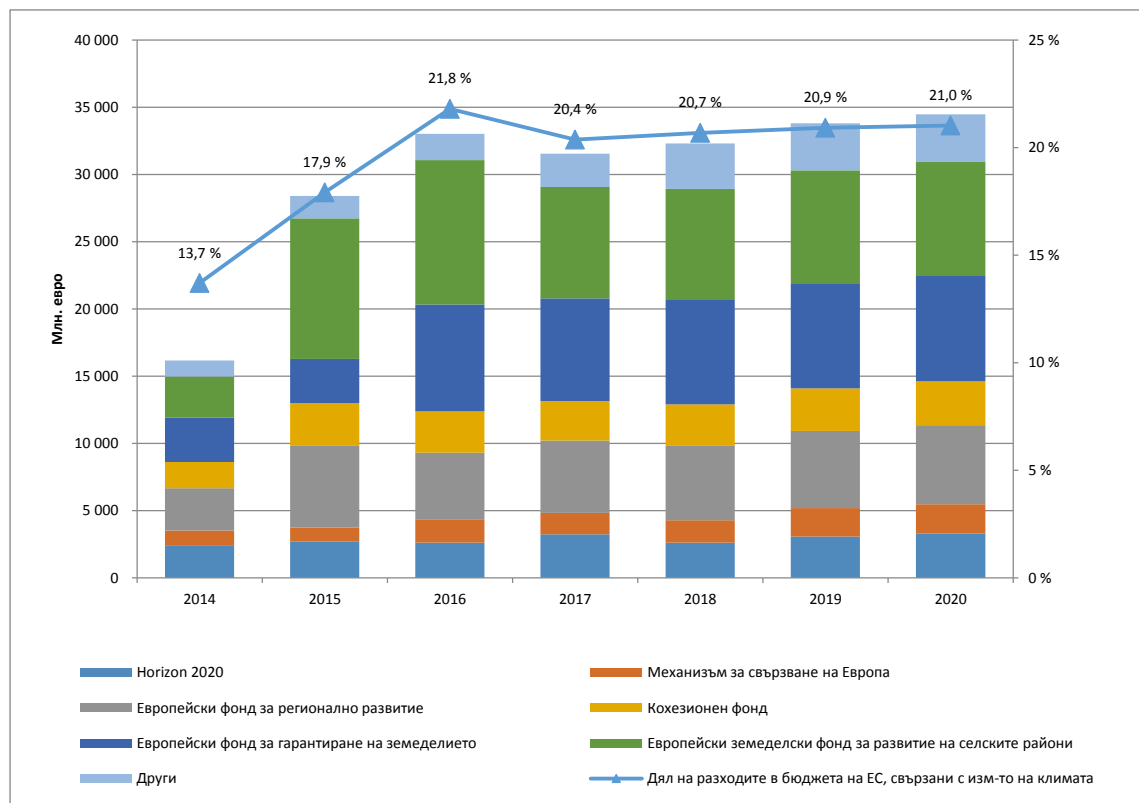
5. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

Включване на политиките в областта на климата в бюджета на ЕС

За изпълнение на целите на Европейския зелен пакт ще е необходимо значително увеличение на инвестициите и неизбежно ще се разчита на ангажираност на частния сектор, като мащабни инвестиции ще бъдат насочени към смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение. Ще са необходими нови инструменти на политиката и финансови механизми, революционни стопански модели и услуги и обществени иновации, за да се даде правилен сигнал и да се осигури предвидимост на инвеститорите, да се превърнат научните изследвания във възможности за инвестиране и в новаторски стопански начинания, а необходимите решения за действия в областта на климата да стигнат до пазара.

Според оценките за изпълнението на настоящите цели на ЕС в областта на енергетиката до 2030 г. ще е необходимо увеличение на годишните инвестиции, свързани с производството и използването на енергия през периода 2021—2030 г., средно с малко над един процентен пункт от БВП в сравнение с предходното десетилетие, т.е. увеличение с приблизително 260 милиарда евро годишно. За по-висока цел за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55 % това число би нараснало на около 350 милиарда евро годишно. Около една трета от тези допълнителни инвестиции са нужни в транспортния и в жилищния сектор. Ще е необходимо публичният и частният сектор да мобилизират тези допълнителни инвестиции. Комисията предложи План за инвестиции в рамките на Европейския зелен пакт, за да подпомогне държавите членки. Съгласно постигнатите договорености на Европейския съвет през юли минимум 30 % от следващия дългосрочен бюджет на ЕС (МФР и инструмента за възстановяване Next Generation EU) ще се насочат за действия в областта на климата, с което настоящото равнище от 20 %, предвидено за периода 2014—2020 г., ще се увеличи. Според последните налични данни, показани на фигура 9, тези разходи са 21 % от бюджета през 2020 г. и общо около 210 милиарда евро през целия период.

Планът спомага за мобилизирането на частни инвестиции и чрез целеви финансови инструменти като гаранции на ЕС и дялово финансиране на Европейската инвестиционна банка. Освен това ще бъде създаден Фонд за справедлив преход за подпомагане на районите, които в значителна степен разчитат на дейности с висок въглероден интензитет, като се осигури достъп до програми за преквалификация и възможности за заетост например в нови икономически сектори.

Фигура 9: Свързани с климата разходи в бюджета на ЕС, 2014—2020 г. (млн. евро и процент от бюджета на ЕС).

Финансиране за устойчиво развитие

Необходимо е основно преустройство на инвестиционните модели в средносрочен и дългосрочен план, за да се постигне неутрален по отношение на климата ЕС. Като част от законодателната среда ЕС съобразява своята рамка за финансовите и капиталовите пазари с климатичните предизвикателства.

ЕС продължи да изпълнява плана за действие от 2018 г. за интегриране на устойчивостта на капиталовите пазари:

- измененият регламент за базовите стойности за сравнение въвежда нова категория, т. нар. базова стойност за сравнение на ЕС: базова стойност за сравнение на ЕС за климатичен преход и базова стойност за сравнение на ЕС, съответстваща на Парижкото споразумение, както и свързано с устойчивостта оповестяване на информация за всички базови стойности за сравнение;
- с Регламента за таксономията се създава рамка за улесняване на устойчивите инвестиции;
- Регламентът относно оповестяването на информация във връзка с устойчивостта в сектора на финансовите услуги;

- промени в делегираните актове към Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове^{xxxv}, Директивата за ПКИПЦК^{xxxvi}, Директивата „Платежоспособност II“, ДПФИ II^{xxxvii} и Директивата относно разпространението на застрахователни продукти^{xxxviii}, за да бъдат включени факторите за устойчивост, рисковете за устойчивостта и предпочитанията по отношение на устойчивостта в организационните изисквания и в условията на работа за съответните субекти във финансовия сектор, както и процесите на контрол и управление на продуктите.

Като част от Европейския зелен пакт Комисията стартира и ускори процеса на подготовка на обновена Стратегия за финансиране за устойчиво развитие, стремейки се да укрепи основите за устойчиви инвестиции, да разшири възможностите за зелени инвестиции и изцяло да управлява свързаните с климата рискове и рисковете за околната среда.

Научни изследвания и иновации („Хоризонт Европа“)

Научните изследвания и иновациите са от решаващо значение за действията в областта на климата. Следователно е важно да се осигури адекватно финансиране и да се задействат необходимите инвестиции за научни изследвания и иновации в подкрепа на авангардни технологии, навлизане на пазара и мащабно внедряване на решения за трансформация, необходими за постигането на целите на ЕС във връзка с климата.

По програмата за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ поканата за представяне на предложения по линия на Европейския зелен пакт с бюджет един милиард евро има за цел да се даде начален тласък за спешни действия в областта на климата в подкрепа на целите на Зеления пакт. В допълнение Европейският съвет по иновациите^{xxxix} отпусна над 307 млн. евро на 64 новосъздадени предприятия и МСП, които въздействат силно за промяна на условията и допринасят за постигането на целите на стратегията на Европейския зелен пакт и на плана за възстановяване на Европа.

От 2021 г. програмата за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ ще допринася за приобщаващо възстановяване и в нейните рамки ще се разработват решения за действия в областта на климата. Най-малко 35 % от нейния бюджет ще бъдат предназначени за такива действия.

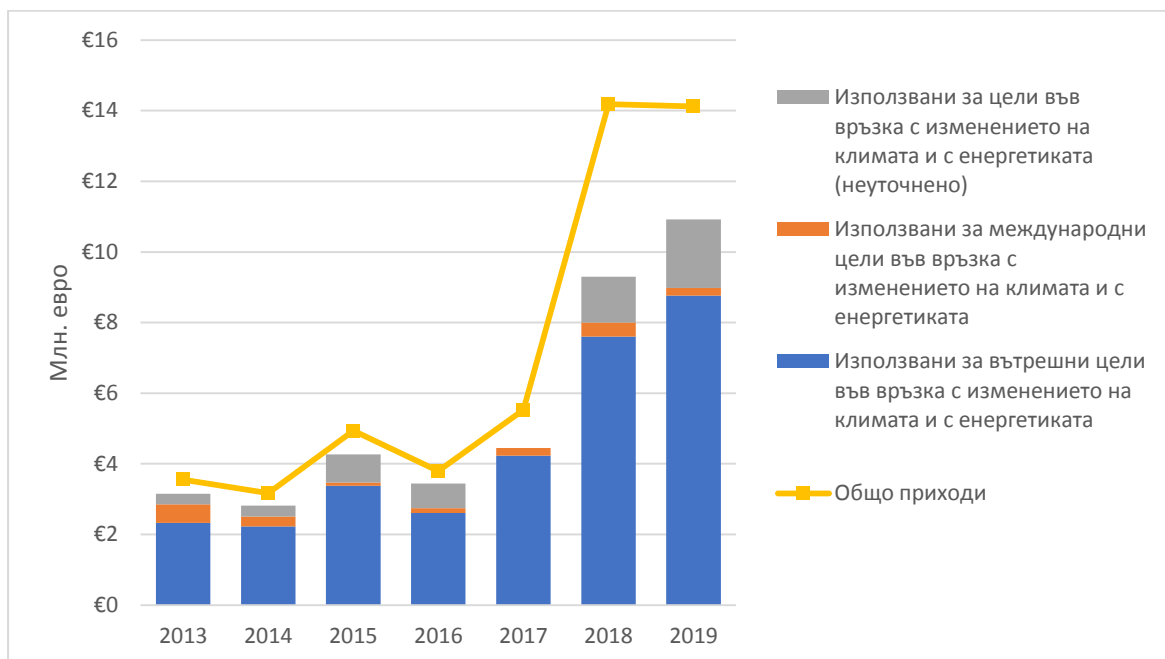
Използване от държавите членки на приходите от тръжната продажба на квоти по СТЕ на ЕС

През 2019 г. държавите — членки на ЕС-28, са реализирали 14,1 милиарда евро приходи от продажба на квоти. Непрекъснатото увеличение на цените на въглеродните емисии доведе до постоянно нарастване на приходите от тръжна продажба на квоти по СТЕ на ЕС в миналото. Обратно на това данните на фигура 10 по-долу показват лек спад на общите приходи по СТЕ на ЕС от 2018 г. до 2019 г. Този спад се дължи на факта, че през 2019 г. тръжните продажби на квоти в Обединеното кралство бяха преустановени поради предпазни мерки след излизането на държавата от ЕС. През 2020 г. тези продажби бяха възобновени.

През 2019 г. общо 77 % от приходите са използвани или се планира да бъдат използвани за цели, свързани с климата и енергетиката. Това е значително нарастване в сравнение с дела от 70 % през 2018 г.

През периода 2013—2019 г. почти 78 % от приходите са използвани за разходи в областта на климата и енергетиката, като 4 % от общите приходи, или 1,9 милиарда

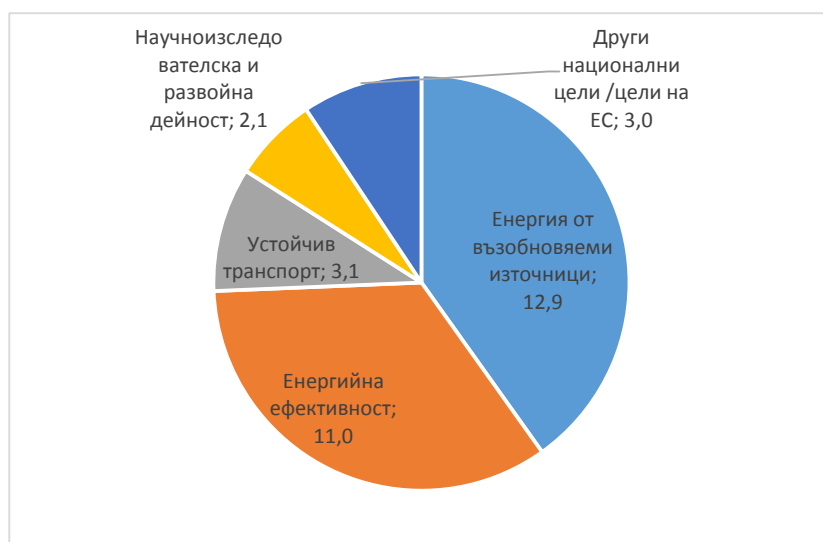
евро, са изразходвани за международни дейности в областта на климата и енергетиката.

Фигура 10: Използване на приходите от търговията с квоти по СТЕ, 2013—2019 г. (в млрд. евро), ЕС-28

От фигура 11 става ясно, че през годините по-голямата част от приходите от търговия с квоти по СТЕ на ЕС, използвани на национално равнище, са били изразходвани за енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност и устойчив транспорт. През 2019 г. за тези цели са били изразходвани съответно 3,7; 2,9 и 0,7 млрд. евро от националните приходи.

Фигура 11: Използване на приходите от търговията с квоти по СТЕ на национално равнище, 2013—2019 г. (млрд. евро), ЕС-28

Резерв за нови участници (NER 300) по СТЕ

NER 300 е широкомащабна програма за финансиране на иновационни нисковъглеродни демонстрационни проекти в областта на енергетиката. Целта на програмата е да се демонстрират иновативни технологии за възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и начини за безопасно за околната среда улавяне и съхранение на CO₂ (CCS) в мащаб на стопанска реализация в рамките на ЕС. NER 300 е финансирана от осребряването на 300 милиона квоти за емисии от Резерва за нови участници. Средствата са предоставени на проекти, избрани чрез два кръга от покани за представяне на предложения през декември 2012 г. и през юли 2014 г. В резултат на това 38 проекта за добив на енергия от възобновяеми източници и един проект за улавяне и съхранение на въглероден диоксид в 20 държави — членки на ЕС, получиха финансиране в размер на 2,1 млрд. евро. Девет проекта вече се изпълняват, а работата по други три проекта от втората покана се очаква да започне до 30 юни 2021 г. Един проект се счита за завършен, а четири други са на различни етапи на развитие.

Предвид трудната икономическа и политическа обстановка, след изготвянето на програмата NER 300 за 22 проекта, избрани за финансиране, се оказва трудно да бъдат набрани достатъчно средства или да се привлече допълнителна финансова подкрепа и те бяха оттеглени до юли 2020 г. Оттеглените проекти от двете покани за предложения освободиха общо близо 1,5 милиарда евро. Измененото Решение NER 300 даде възможност за повторно инвестиране на 708,7 млн. евро неизползвани средства от отменените проекти по първата покана чрез съществуващите финансови инструменти. По енергийните демонстрационни проекти (InnovFin EDP) и по дълговия инструмент на Механизма за свързване на Европа (ДИ на МСЕ) досега на осем проекта са отпуснати близо 201 млн. евро от наличното финансиране (вж. пример 5). Неизползваните средства от отменените проекти по втората покана (746 млн. евро към момента) ще бъдат добавени към средствата на Фонда за иновации.

Пример 5. Средства от NER 300, повторно инвестирани в проекти за производство на гориво от отпадъчен газ от производството на стомана и електрификация на обществения транспорт

Неизползваните средства от първата покана за представяне на предложения (709 млн. евро) се инвестират повторно в енергийните демонстрационни проекти InnovFin и в дълговия инструмент на МСЕ, управлявани от Европейската инвестиционна банка.

След последния доклад за напредъка бяха избрани два нови проекта: Voltalis от Франция за подобряване на енергийната ефективност и Steelanol за декарбонизация на стоманодобивния сектор в Белгия (вж. по-долу), които да се възползват от неизразходваните средства, които достигат до 95 млн. евро от NER 300 по InnovFin EDP.

Подкрепа от около 34 млн. евро по NER 300 беше отпусната по ДИ на МСЕ на три иновативни проекта за чист транспорт с местонахождение в Италия и Германия.

Три други проекта за енергия от възобновяеми източници са ползвали съдействие при разработването на проектите, финансирано с неизразходвани средства по NER 300. Тези проекти в Швеция, Италия и Нидерландия са насочени към справяне с изменението на климата чрез разработване на иновативни, първи по рода си демонстрационни инсталации.

Енергийни демонстрационни проекти InnovFin EDP: Steelanol — производство на горива от отпадъчни газове от производството на стомана

©Jeroen Op De Beeck, ArcelorMittal

Проектът Steelanol на стойност 225 млн. евро получи заем от 75 млн. евро, изцяло подкрепен със средства по NER 300. Този първи по рода си проект има за цел да покаже начин за производство на етанол от отпадъчен газ и напълно да го интегрира в широкомащабен стоманодобивен завод, което представлява сериозен пробив към нисковъглеродно производство на стомана.

Пример 5, продължение.

ДИ на МСЕ: Програма за електромобилност на Hamburger Hochbahn

Този проект на Hamburger Hochbahn, оператор за обществен транспорт, има за цел да се поднови и електрифицира градският обществен транспортен парк на Хамбург. В рамките на проекта дизеловите автобуси ще бъдат заменени със 100 електрически автобуса и ще бъде разгърната съответната инфраструктура за тяхното зареждане. За електрическите автобуси по проекта се използва 100 % сертифицирана възобновяема електроенергия. Дружеството очаква инфраструктурата за зареждане да бъде модулна, с възможност за промяна на мащаба, лесна за поддържане, във висока степен енергоефективна и ефективна по отношение на разходите.

Проектът се подпомага от ДИ на МСЕ, а приносът на NER 300 възлиза на 4,7 млн. евро.

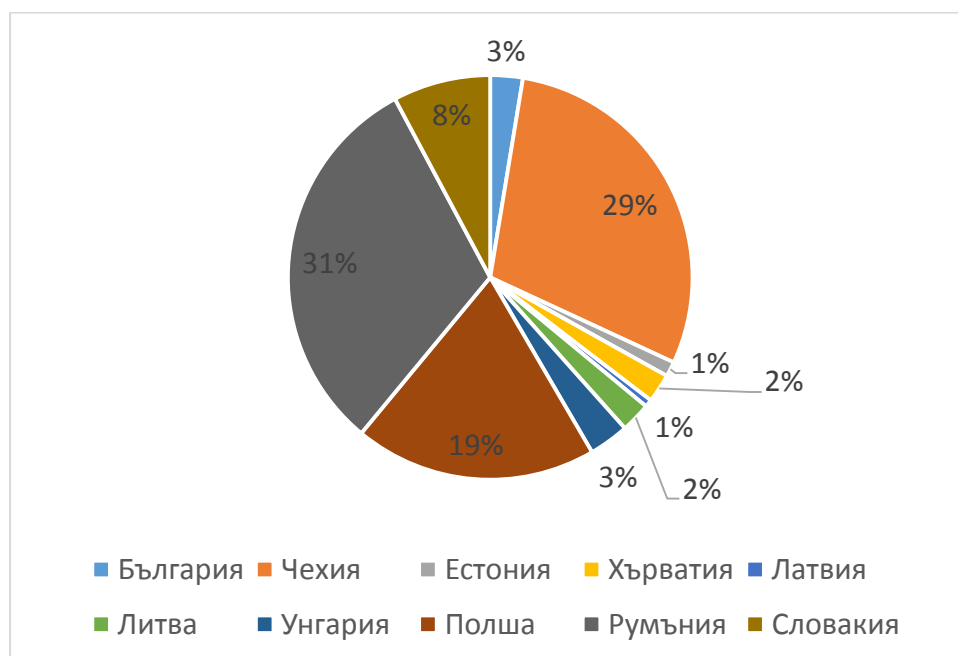
Фонд за иновации

Фондът за иновации е фонд за ниски въглеродни емисии, създаден по силата на преразгледаната директива за СТЕ на ЕС за четвъртата фаза. Той подпомага на конкурентен принцип първоначалното разработване за пазара и демонстрирането в търговски мащаб на иновативни технологии и авангардни новаторски решения в отраслите, обхванати от СТЕ на ЕС. Това включва иновативни проекти за възобновяеми енергийни източници, енергоемки промишлени сектори, улавяне, използване и съхранение на въглероден диоксид, акумулиране на енергия, както и заместващи продукти и междусекторни проекти. Фондът се финансира от тръжната продажба на 450 милиона квоти и неизплатени приходи от втората покана по програма NER 300. До края на септември 2020 г. са проведени 31 търга, чрез които са осигурени над 590 млн. евро. През 2020 г. ще бъдат добавени допълнително 746 млн. евро неизплатени приходи от NER 300. Създадена е изпълнителната структура на фонда; безвъзмездните средства ще се управляват от Изпълнителната агенция за иновации и мрежи, а Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) ще осигурява съдействие за разработване на проекти, които отговарят на критериите.

Първата покана за представяне на предложения с финансиране в размер на 1 млрд. евро, насочена към мащабни проекти, беше отправена през юли 2020 г. Тя ще бъде последвана от периодични конкурси до 2030 г., за да се помогне на дружествата да осъществят такъв напредък с революционни решения за чисти технологии, какъвто е необходим за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Поканата е отворена за проекти в допустими сектори от държави — членки на ЕС, Норвегия и Исландия, като същевременно дава възможност за съфинансиране от други инициативи за публично финансиране, като например държавна помощ или други програми за финансиране от Съюза. Планира се към края на 2020 г. да бъде обявена първа покана за представяне на предложения за малки проекти с капиталови разходи под 7,5 млн. евро.

Модернизационен фонд

Модернизационният фонд ще подкрепя инвестиции в нисковъглеродни технологии в енергийния сектор и в по-широките енергийни системи на десет държави членки от Централна и Източна Европа, посочени в Директивата за СТЕ. Освен това пет отговарящи на условията държави членки^{xi} решиха да прехвърлят допълнителни квоти към Модернизационния фонд. В резултат на това фондът ще разполага с 643 милиона квоти от 2021 г. до 2030 г.^{xii}. Дяловете на отговарящите на условията държави членки след тези трансфери са показани на фигура 12^{xiii}. Модернизационният фонд ще прилага опростена административна процедура. Държавите членки бенефициери отговарят за подбора, финансирането и докладването на инвестициите и трябва да спазват приложимите правила за държавната помощ. Комисията ще отговаря за решенията за изплащане след техническа и финансова оценка от ЕИБ. Фондът ще заработи от 2021 г.

Фигура 12: Дялове на отговарящите на условията държави членки в Модернизационния фонд.

Програма LIFE — Действия в областта на климата

Програмата LIFE е инструментът на ЕС за финансиране в областта на околната среда и действията по климата и съфинансира проекти с европейска добавена стойност. Общият бюджет за финансиране на проекти за периода 2014—2020 г. възлиза на

2,5 милиарда евро по подпрограмата в областта на околната среда и на 0,86 милиарда евро по подпрограмата за действия в областта на климата. Повечето от проектите по програма LIFE в областта на околната среда имат вторично положително отражение и върху климата.

Подпрограмата на програма LIFE за действия в областта на климата подкрепя проекти за смекчаване на последиците от изменението на климата и за приспособяване към тях, както и за управление и информация, свързани с климата. Броят на предложенията, представени в отговор на поканата по програмата LIFE през 2019 г., е по-висок отколкото през предходните години. В поканата за представяне на предложения за традиционни проекти по програмата LIFE за 2019 г. бяха препоръчани за финансиране предложения, свързани с координиране на бенефициери от 13 държави членки, като Испания, Италия и Нидерландия привлякоха най-голям дял. В допълнение по програмата LIFE — Интегрирани проекти се изпълняват регионални, многорегионални или национални планове и стратегии за околната среда и климата съгласно законодателството на ЕС в областта на околната среда и климата с по-голямо финансиране за едно предложение, отколкото за традиционните проекти.

Многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. включва увеличен бюджет в размер на 5,43 милиарда евро^{xliii} за програма LIFE за действия в областта на околната среда и климата при тематична разбивка, както е показано на кръговата диаграма на фигура 13 по-долу.

Фигура 13: Предложено разпределение на бюджетните средства за LIFE за периода 2021—2027 г.

Програма за подкрепа на структурните реформи (ППСР)

От 2016 г. насам Комисията осигурява на държавите членки значителна техническа подкрепа и експертно съдействие по широк кръг проекти, свързани с прехода към зелена икономика и неутралност по отношение на климата. В хода на изпълнението на ППСР подкрепата за екологични проекти значително се разшири. Приблизително един от всеки четири проекта, подпомагани по ППСР през 2020 г., допринесе за постигане на целите на Европейския зелен пакт, включително за действия в областта на климата. През 2020 г. беше проведен и специален конкурс за предоставяне на техническа помощ за държави членки, които имат нужда от такава помощ при подготовката на териториалните планове за справедлив преход в контекста на механизма за справедлив

преход. През 2019 г. и 2020 г. по ППСР са били подпомогнати общо 104 екологични (поне отчасти) проекта в 25 държави членки. По ППСР за 2020 г. се подпомагат и 18 държави членки при подготовката на техните териториални планове за справедлив преход. Същевременно ППСР 2019 продължи да подкрепя прехода от въглища към други източници на енергия с два проекта. По ППСР 2020 бяха одобрени две допълнителни задания за предоставяне на експертна помощ на държави членки за постепенно прекратяване на използването на въглища. От 2020 г. преработеният Инструмент за техническа подкрепа ще обхваща и аспекти, свързани със справедливия преход. Бюджетът на Инструмента за техническа подкрепа може да осигури експертна помощ съобразно конкретните нужди за разработването и прилагането на политики в областта на климата, включително съответно обучение за изграждане на капацитет в националните и регионалните органи.

6. ПРИСПОСОБЯВАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Въздействията на изменението на климата се усещат все повече навсякъде в Европа и по целия свят. Последните пет години бяха най-горещите в историята на измерванията, а горещите вълни, засушаванията и горските пожари са все по-чести явления навсякъде в Европа. Това извежда на преден план спешната необходимост от приспособяване към неблагоприятните последици от изменението на климата.

В Европейския зелен пакт се обръща специално внимание на приспособяването, като се надгражда постигнатото по настоящата стратегия на ЕС за приспособяване към изменението на климата, която бе приета през 2013 г., за да подготви държавите членки за настоящи и бъдещи последици от него:

- ✓ Понастоящем всички държави членки имат национална стратегия или план за приспособяване.
- ✓ Над 2700 града в Европа поеха ангажимент чрез Споразумението на кметовете да повишат своята устойчивост на последствията от изменението на климата, което представлява увеличение с около 800 града от 2019 г. насам.
- ✓ В няколко национални планове в областта на енергетиката и климата приспособяването е обвързано с цели и са взети предвид рисковете за енергийния сектор.
- ✓ През януари 2019 г. започна да функционира нова версия на платформата Climate-ADAPT заедно с публикуването на Стратегията за приспособяване към изменението на климата за периода 2019—2021 г.
- ✓ Европейската комисия публикува доклад от четвъртото издание на своето проучване PESETA^{xliv} относно редица прогнози за последствията от изменението на климата и приспособяването в Съюза и извън него.
- ✓ По линия на програмата LIFE продължават да се финансират проекти за приспособяване в ключови области, например селско стопанство, горско стопанство, управление на водите, сгради и защитени зони.

Пример 6. Предотвратяване на горски пожари в Каталуня чрез устойчиво управление на горите

През 2004 г. Каталуня започна да разработва своите лесовъдни модели ORGEST като средство да управлява горите си по устойчив начин и да ги опази от големи пожари, като същевременно създаде предпоставки те да продължат да са източник на дървесина, корк, семена от пиния и други продукти. Разработените насоки в резултат на ORGEST представляват набор от препоръчителни действия за управление на горите за различните горски образувания в региона. Почти 60 % от плановете за управление на горите, одобрени в региона между януари 2014 г. и юни 2017 г., използват лесовъдните модели ORGEST. Над половината от тях имат за цел както производство, така и опазване.

Проектът **LIFE+ DEMORGEST** (заедно с допълващ проект по LIFE Природа, наречен Life+ Pinassa) даде възможност моделите ORGEST да бъдат приложени в ландшафтен мащаб в два пилотни района с висок риск от пожари и в други седем демонстрационни парцела, където бяха изпитани десет от моделите. Проектът успя да покаже, че инвестициите в методи за предотвратяване на горски пожари в съответствие с насоките на ORGEST могат да генерират средства в размер 2,5 пъти по-голям от инвестираните, изразяващи се в приходи от екосистемни услуги. Например парцелите, в които се спазват препоръките на моделите ORGEST, имат 60 % по-висока интензивност на поглъщане на CO₂ в сравнение със сценариите без такова управление, а ефективността на водоползването е нараснала с до 40 %.

Като една от инициативите, оповестени по Европейския зелен пакт, понастоящем Комисията разработва нова, по-амбициозна стратегия на ЕС за приспособяване към изменението на климата, която предстои да бъде приета в началото на 2021 г. От май до август 2020 г. бяха проведени обширни консултации със заинтересованите страни за новата стратегия. Тя ще надгражда стратегията на ЕС от 2013 г. за приспособяване към изменението на климата, която беше оценена положително през 2018 г.^{xlv}, и ще включва няколко области за подобрение, както и необходимостта Съюзът:

- да съгласува своите мерки за приспособяване с Парижкото споразумение, с Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия и с целите на ООН за устойчиво развитие;
- да подкрепя активни граждански действия в областта на климата чрез новия европейски пакт за климата;
- да укрепя инфраструктурата срещу крайно неблагоприятни метеорологични условия и последствията от изменението на климата;
- да заложи екосистемните подходи в оценката и подбора на вариантите за приспособяване;
- да застъпи в по-голяма степен въпросите на общественото здраве в политиката и планирането в областта на приспособяването.

По програмата „Хоризонт Европа“, приемник на „Хоризонт 2020“, през 2021 г. ще бъде поставено началото на амбициозна мисия за приспособяване към изменението на климата, включително промяна в обществото. Мисиите по линия на „Хоризонт Европа“ ще се съсредоточат върху научните изследвания, ще разширяват иновациите в областите със силно влияние за ЕС и ще привличат подкрепа от гражданите, промишлеността и обществеността чрез координирани усилия за постигането на амбициозни цели.

Държавите членки редовно докладват съгласно Механизма за гражданска защита на Съюза. Въз основа на тези доклади и на допълнителни данни Комисията периодично публикува „Преглед на природните и предизвиканите от човека рискове от бедствия, с които ЕС може да се сблъска“^{xlvi}. В този доклад се очертават рисковете, свързани с горски пожари, наводнения, засушавания и други крайно неблагоприятни климатични явления, като по този начин се повишава осведомеността и подготвеността за такива явления.

7. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

Въздухоплаване

През октомври 2019 г. 40-тото събрание на ИКАО отново потвърди подкрепата си за глобалната, основана на пазара мярка Схема за компенсиране и намаляване на въглеродните емисии в международното въздухоплаване (CORSIA) и прие решение да започне работа по дългосрочна цел за намаляване на емисиите от международното въздухоплаване предвид нейното приемане от следващото събрание през 2022 г. Вече 88 държави са изявили желание да се присъединят към схемата, считано от 2021 г., но има неясноти, свързани с нейния окончателен обхват и надеждност, предвид изразените резерви от страна на държави с мащабна въздухоплавателна дейност. През март 2019 г. Съветът на ИКАО одобри първата група от шест програми, които може да осигурят единици за компенсиране на емисиите през пилотната фаза на CORSIA от 2021 г. до 2023 г. През 2020 г. беше определен нов срок за кандидатстване за втора вълна от допустими единици, които понастоящем се оценяват, като се планира решението на ИКАО да бъде оповестено до края на годината. През юни 2020 г. Съветът на ИКАО одобри промяната на базовото равнище за CORSIA, което сега се основава само на емисии през 2019 г. през пилотната фаза.

Държавите — членки на ЕС, уведомиха^{xlvi} ИКАО за съществуващите различия между характеристиките на СТЕ на ЕС за въздухоплаването и правно обвързващите характеристики на CORSIA, които се съдържат в стандартите и препоръчителните практики, за да се защитят интересите на ЕС. Съюзът отправи и декларация^{xlvi} на 40-тото събрание на ИКАО, заявявайки, че макар ЕС да подкрепя силно CORSIA и да остава изцяло ангажиран с нейното реализиране от началото на пилотната фаза, той си запазва правото да повиши равнището на амбицията в областта на климата във връзка с емисиите от въздухоплаването, без да прави разлика между операторите въз основа на тяхната националност.

ЕС вече разполага с интегрирана рамка за измерване, отчитане и проверка за СТЕ на ЕС и за CORSIA. Освен това Комисията преценява различни варианти на политиката за законодателно предложение до юни 2021 г. за въвеждане в ЕС на допълнителни аспекти от CORSIA чрез изменение на Директивата за СТЕ на ЕС.

Морски транспорт

Чрез международното корабоплаване се транспортират 80 % от световния търговски обем и то е източник на 2—3 % от всички емисии на парникови газове. Очаква се в бъдеще тези емисии да нараснат значително, ако не бъдат предприети незабавно мерки за тяхното ограничаване.

След като през 2018 г. Международната морска организация (ИМО) прие начална стратегия за намаляване на емисиите на парникови газове^{xlix}, Европейската комисия участва активно в продължаващите преговори по нейното прилагане. Досега

обсъжданията бяха съсредоточени по-специално върху краткосрочни мерки, които могат да доведат до допълнително намаляване на емисиите преди 2023 г. и при които се използват съществуващите мерки на ИМО¹, като например конструктивния индекс за енергийна ефективност и плана за управление на енергийната ефективност на корабите.

Освен това през 2019 г. системата на ЕС за измерване, отчитане и проверка на емисиите на CO₂ от морския транспорт потвърди същественото въздействие на корабоплаването с над 138 млн. тона CO₂, отделени в атмосферата през 2018 г. Системата потвърди и значителния въглероден отпечатък на външната търговия на ЕС по море, като около две трети от отчетените емисии на CO₂ са от плавания до или от пристанище извън Европейското икономическо пространство. Като цяло тези емисии на CO₂ представляват приблизително 3,7 % от общите емисии на CO₂, отчетени^{li} от Европейския съюз през 2018 г.^{lii} През май 2020 г. Комисията публикува първия си годишен доклад относно емисиите на CO₂ от морския транспорт. Докладът дава възможност да се постигне цялостно и детайлно разбиране за емисиите на CO₂ от корабите, акостиращи в пристанища в Европейското икономическо пространство. Докладът съдържа и полезен анализ на характеристиките и енергийната ефективност на корабите, който помага да се определят различните фактори, влияещи върху емисиите на CO₂^{liii}. Системата на ЕС за измерване, отчитане и проверка осигурява ценна информация за създателите на политики за справяне с емисиите на парникови газове от корабоплаването и може да съставлява основата за различни мерки в тази насока, които ще бъдат предприети в рамките на Европейския зелен пакт. Понастоящем се извършва преглед, за да се установи дали системата на ЕС за измерване, отчитане и проверка може да се съгласува със системата на ИМО за събиране на данни, където това е уместно.

През 2019 г. по линия на Европейския зелен пакт бе обявен пакет от мерки, за да се осигури участие на корабоплаването в усилията на ЕС във връзка с климата, включително предложение морският сектор да бъде включен в европейската схема за търговия с емисии, за да се гарантира, че цената на транспорта отразява неговото въздействие върху климата, а също и конкретна инициатива за увеличаване на производството и внедряване на устойчиви алтернативни горива за кораби.

Подпомагане на развиващите се страни

ЕС и неговите държави членки остават най-големите дарители в световен мащаб, осигуряващи официална помощ за развитие на развиващите се страни, като през 2019 г. са предоставили 75,2 млрд. евро. ЕС, неговите държави членки и Европейската инвестиционна банка осигуряват също така най-много публично финансиране за борба с изменението на климата, което през 2018 г. възлезе на 23,2 млрд. евро, нарастване с 6,9 % в сравнение с 2018 г.

Комисията ще осигури поне 14 млрд. евро (или средно по 2 млрд. евро на година) за подпомагане на дейности в областта на климата в развиващите се страни през периода 2014—2020 г. В допълнение през 2018 г. Европейската инвестиционна банка предостави на развиващите се страни 3 млрд. евро за финансиране на борбата с изменението на климата. Тя финансира например проекти за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници в Африка и в други региони.

Инициативата „Световен алианс за борба с изменението на климата +“ (GCCA+) с бюджет от 750 млн. евро за 2007—2020 г. допринася за 20 % от интегрираната цел на действията по климата за периода 2014—2020 г. Водещата инициатива GCCA+ на ЕС

подпомага най-уязвимите държави в света в борбата им с изменението на климата. Тя е насочена към изграждане на устойчивост спрямо изменението на климата в най-слабо развитите държави и в развиващите се малки островни държави. През 2015 г. GCCA+ бе разширена, за да бъдат обхванати и държави със средни доходи, на които се предоставя подкрепа за изпълнение на техния национално определен принос (NDC) по Парижкото споразумение. Досега по тази инициатива са финансирани над 80 проекта в Африка, Азия, Карибския басейн и Тихоокеанския регион. В допълнение през 2018 г. Комисията пое ангажимент да предостави 10 млн. евро на Фонда за приспособяване към РКООНИК.

Наред с това ще бъде създаден механизъм за предоставяне на техническа помощ и насоки за политиките в подкрепа на актуализирането и изпълнението на национално определения принос съгласно стратегиите за борба с изменението на климата и плановете за действие по Парижкото споразумение. Този механизъм ще подпомага и формулирането и изпълнението на национални планове за приспособяване, политики и практики по отношение на земеползването, стратегии за намаляване на риска от бедствия и стратегии за развитие с ниски нива на въглеродни емисии или неутрално по отношение на въглеродните емисии. На регионално равнище ЕС подкрепя инициативата за приспособяване на Африка, за да подпомогне приспособяването към изменението на климата в целия континент.

Европейският съюз и неговите държави членки са най-големият дарител на хуманитарна помощ в света, включително помощ за хората, които са най-уязвими от въздействията на изменението на климата. Готовността за действия при бедствия, включително причинените от изменението на климата, все по-често се включва в програмите и проектите за хуманитарна помощ.

Технически бележки

ⁱ ЕАОС (2020 г.), Приблизителна инвентаризация на парниковите газове на ЕС — Косвени оценки за емисиите на парникови газове за 2019 г., в процес на изготвяне.

ⁱⁱ „ЕС-27“ означава настоящият ЕС.

ⁱⁱⁱ В инвентаризацията на парниковите газове на ЕС за 2019 г. не се оценяват емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горско стопанство (ЗПЗГС). При използване на данните за ЗПЗГС за 2018 г. като косвени за 2019 г. нетното намаляване на емисиите (включително от ЗПЗГС) в сравнение с 1990 г. е 25 %.

^{iv} В допълнение към целта на ЕС съгласно РКООНИК ЕС-27, заедно с Исландия и Великобритания, ЕС по същия така ангажимент за обвързващо намаление на емисиите за втория период на ангажименти по Протокола от Киото (2013 — 2020 г.). Целта е емисиите да бъдат намалени с 20 %. По-подробна информация можете да намерите в работния документ на службите на Комисията [хуз], който съдържа допълнителни данни и е приложен към настоящия документ.

^v Съотношението е дадено като илюстрация и не е статистически прецизно, тъй като БВП (изчисляван на национално равнище) и емисиите (изчислявани на териториално равнище) имат различен обхват.

^{vi} Поради различните обхвати, използвани при количественото определяне на „базовия“ сценарий и на сценария за „нулеви нетни емисии“ (в които не е обхванато международното въздухоплаване — Работен документ на службите на Комисията SWD(2020) 176), двата динамични реда, представени тук като „базово равнище“ и „нулеви нетни емисии“, са калибрирани спрямо настоящия целеви обхват на ЕС, като са използвани исторически данни за емисиите, включително от международното въздухоплаване през 2019 г. Освен това целите за 2020 г. и 2030 г. за намаляване на емисиите в ЕС (изразени в проценти) са превърнати в приблизителни норми за допустими емисии за ЕС-27.

^{vii} Международна агенция по енергетика (2020 г.), Sustainable Recovery [Устойчиво възстановяване], Международна агенция по енергетика, Париж. <https://www.iea.org/reports/sustainable-recovery>

^{viii} Carbon Monitor: Актуализирани данни от 20 август 2020 г. <https://carbonmonitor.org/>

^{ix} Директива 2008/101/ЕО, съображение 19, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008L0101>

^x 1074,3 милиарда евро по многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2021—2027 г. и 750 милиарда евро за инструмента за възстановяване Next Generation EU — основният инструмент за изпълнение на пакета от мерки за възстановяване.

^{xi} SWD(2020) 205 final.

^{xii} Поради промени в обхвата на СТЕ динамичните редове преди 2013 г. не са последователни. Фигурата включва всички държави, участващи в СТЕ на ЕС през съответните години. Таван за фаза 4 при съществуващата цел за 40 %. Въздухоплаването е включено в тавана за периода 2012—2019 г.

^{xiii} C(2020) 2835 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.164.01.0017.01.BUL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A164%3ATOC

^{xiv} Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария за свързване на техните системи за търговия с емисии на парникови газове, ОВ L 322, 7.12.2017 г., стр. 3.

^{xv} Тръжните продажби за Обединеното кралство, преустановени временно през 2019 г., са възобновени през 2020 г.

^{xvi} Съгласно Споразумението за оттегляне Обединеното кралство продължава да прилага ключови разпоредби от Решението за разпределяне на усилията.

^{xvii} Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение.

^{xviii} Поради излизането на Обединеното кралство от ЕС общите цели (единици годишно разпределено количество емисии) за 27-те държави членки вече не достигат съдържащите се в Решението за разпределяне на усилията и в РПУ цели за намаляване на емисиите на равнище ЕС, изразени в проценти. За 2030 г. разликата е около един процентен пункт.

^{xix} Засилване на европейската амбиция в областта на климата за 2030 г., COM(2020) 562 final.

^{xx} През 2019 и през 2020 г. държавите членки представиха прогнози в контекста на НПЕК и на Регламент (ЕС) № 525/2013 относно механизма за мониторинг като част от разпределянето на усилията. Обобщените прогнози „със съществуващите мерки“ за секторите за разпределяне на усилията се основават на прогнозите за парниковите газове, представени съгласно Регламент (ЕС) № 525/2013

относно механизма за мониторинг или съгласно НПЕК — което е по-скорошно. Тринадесет държави членки са докладвали актуализирани прогнози за парниковите газове през 2020 г. (AT, BE, CY, DK, EE, EL, HU, IE, LV, LT, LU, PL и SI). Обобщените планирани мерки се основават на прогнозите за парниковите газове за 2030 г. „с допълнителни мерки“ за секторите за разпределяне на усилията, които са включени в НПЕК. Ако през март 2020 г. държавите членки са представили прогнози съгласно Регламента относно механизма за мониторинг, калибрирани към по-актуални данни от инвентаризация, са използвани тези прогнози. За малкото държави, за които липсват прогнози относно планираните мерки за секторите за разпределяне на усилията (DK, NL, PT, RO, SE, SK), са приложени следните заместващи данни: целите съгласно РПУ за DK, NL и RO, тъй като определените в НПЕК цели предполагат да бъдат изпълнени целите съгласно РПУ в тези държави; националните цели съгласно РПУ за страната (SK); прогнози с допълнителни мерки, представени през 2019 г. съгласно Регламента относно механизма за мониторинг (PT). За SE са представени подадените през март 2019 г. прогнози със съществуващите мерки; определени мерки са изпълнени или са планирани, за да се постигне националната цел за намаление с най-малко 50 % за секторите по РПУ, тъй като само тогава това ще бъде отразено в актуализираните прогнози през март 2021 г. За България се отбелязва, че емисиите съгласно прогнозата с допълнителни мерки са по-ниски от емисиите съгласно прогнозата с допълнителни мерки. Една от причините е, че прогнозите са резултат от различно моделиране: прогноза със съществуващите мерки, представена през 2019 г. съгласно Регламента относно механизма за мониторинг, и прогноза с допълнителни мерки от окончателния НПЕК. Използвани са стойностите за базовата година 2005 г., както са използвани съгласно Решението за разпределяне на усилията и публикувани в придружаващия работен документ на службите на Комисията, например в SWD(2018) 453, освен в случаите, когато в НПЕК са налични актуализации на тези стойности от държавите членки въз основа на по-нови инвентаризации.

^{xxi} Австрия, Белгия, България, Кипър, Естония, Финландия, Германия, Ирландия, Люксембург, Полша.

^{xxii} Целите за периода 2021—2024 г. следва да се изчислят съгласно хармонизираната в световен мащаб процедура за изпитване на лекотоварни превозни средства.

^{xxiii} COM(2020) 662 final.

^{xxiv} Заетост и социално развитие в Европа 2019 г., глава 5.

^{xxv} Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които разрушават озоновия слой. Оценката: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ozone/docs/swd_2019_406_en.pdf

^{xxvi} <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12310-Ozone-layer-protection-revision-of-EU-rules>

^{xxvii} Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите парникови газове.

^{xxviii} Доклад за флуорсъдържащите парникови газове за 2020 г., ЕАОС, в процес на изготвяне.

^{xxix} <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12479-Review-of-EU-rules-on-fluorinated-greenhouse-gases>

^{xxx} <https://ec.europa.eu/clima/news/more-climate-friendly-alternatives-harmful-greenhouse-gases-used-air-conditioning-and-bg>

^{xxxi} Тенденцията при докладваните емисии и поглъщания за ЕС се различава от тази при отчетените поради значителния спад на нетните поглъщания в Румъния с 65 млн. тона еквивалент на CO₂ през 2018 г., дължащ се на управлението на горите. В доклада за националната инвентаризация в ЕС за 2020 г. това е отбелязано като грешка (таблица 11.6, стр. 896). При отчитането кредитите за управление на горите в Румъния се ограничават до 3,5 % от емисиите през базовата година.

^{xxxii} Дания, Германия, Ирландия, Италия, Португалия и Испания избраха да включат в отчетите си управление на обработваеми земи; Дания, Германия, Ирландия, Италия и Португалия избраха да включат и управление на пасища; Румъния избра рекултивация.

^{xxxiii} Докладваните емисии и поглъщания от ЗПЗГС съгласно Протокола от Киото, показани на фигура 8, се основават на конкретни дейности и не са същите като докладваните емисии и поглъщания от ЗПЗГС от наземни източници съгласно инвентаризацията по РКООНИК, включени във фигура 1.

^{xxxiv} Регламент (ЕС) 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.

^{xxxv} Директива 2011/61/ЕС относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове.

^{xxxvi} Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК).

^{xxxvii} Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС.

^{xxxviii} Директива (ЕС) 2016/97 на Европейския парламент и на Съвета от 20 януари 2016 година относно разпространението на застрахователни продукти (преработен текст).

^{xxxix} Европейската комисия създаде Европейския съвет по иновациите като водеща инициатива, която има за цел да подпомага европейските новатори за разгръщането на авангардни и революционни иновации. В предложението за „Хоризонт Европа“ са предвидени 10 милиарда евро за Европейския съвет по иновациите.

^{xi} Чехия, Хърватия, Литва, Румъния, Словакия.

^{xii} https://ec.europa.eu/clima/policies/budget/modernisation-fund_en

^{xiii} Поради националните трансфери тези дялове се различават от посочените в приложение IIб на Директивата за СТЕ.

^{xiii} Разпределение въз основа на заключенията на Европейския съвет.

^{xiv} <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

^{xiv} https://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what_bg

^{xvi} https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/swd_2017_176_overview_of_risks_2.pdf. Следващият доклад предстои да бъде публикуван през ноември 2020 г.

^{xlvii} <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018D2027>

^{xlviii} https://www.icao.int/Meetings/a40/Documents/10132_en.pdf (вж. стр. 79)

^{xix} Цели на ИМО: намаляване на общото годишно количество емисии на парникови газове от международното корабоплаване с най-малко 50 % до 2050 г. в сравнение с нивата от 2008 г. (което следва да бъде преразгледано през 2023 г.), пълна декарбонизация възможно най-скоро преди края на века и 40 % по-нисък въглероден интензитет до 2030 г.).

ⁱ Във връзка с качеството на въздуха през 2016 г. ИМО утвърди влизането в сила от 1 януари 2020 г. на по-строгата глобално ограничение на съдържанието на сяра в корабните горива — 0,5 % (намалено от 3,5 %).

ⁱⁱ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52019PC0038>

ⁱⁱⁱ Годишен доклад на Европейската комисия за 2019 г. относно емисиите на въглероден диоксид от морския транспорт,

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/transport/shipping/docs/swd_2020_82_en.pdf

ⁱⁱⁱ https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/transport/shipping/docs/swd_2020_82_en.pdf